

Kerkenbeleidsplan gemeente Lennik

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	- 1 -
INLEIDING	- 2 -
1. SITUERING KERKGEBOUWEN	- 4 -
2. FICHE PER KERKGEBOUW	- 5 -
2.1. Parochiekerk Sint-Martinus	- 5 -
2.1.1. Identificatie	- 5 -
2.1.2. Beschrijving.....	- 7 -
2.1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving.....	- 14 -
2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	- 15 -
2.2. Parochiekerk Sint-Ursula	- 19 -
2.2.1. Identificatie	- 19 -
2.2.2. Beschrijving.....	- 20 -
2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	- 26 -
2.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	- 26 -
2.3. Parochiekerk Sint-Kwintinus	- 28 -
2.3.1. Identificatie	- 28 -
2.3.2. Beschrijving.....	- 29 -
2.3.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving.....	- 37 -
2.3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	- 40 -
2.4. Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw	- 42 -
2.4.1. Identificatie	- 42 -
2.4.2. Beschrijving.....	- 43 -
2.4.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving.....	- 51 -
2.4.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	- 53 -
3.1. Onderbouwde visie op het toekomstige gebruik en de toekomstige functie	- 54 -
3.2. Plan van aanpak: hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht	- 56 -
BESLUIT	- 58 -

INLEIDING

Dit kerkenbeleidsplan omvat volgende gebouwen voor de rooms-katholieke eredienst op het grondgebied van de gemeente **LENNIK**:

- Sint-Martinuskerk, Dorp, 1750 Sint-Martens-Lennik,
- Sint-Ursulakerk, Frans Baetensstraat 50, 1750 Sint-Kwintens-Lennik (Eizeringen)
- Sint-Kwintinuskerk, 1750 Sint-Kwintens-Lennik
- Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw, 1750 Gaasbeek

Een pastoraal plan werd als uitgangspunt voor het effectieve kerkenbeleidsplan genomen. Hierbij werd vertrokken van de bestaande pastorale overlegstructuren. Het kerkenbeleidsplan was een vast agendapunt tijdens de maandelijkse vergaderingen van de zoneploeg. De vergadering werd uitgebreid met de leden van de werkgroep liturgie. Beide structuren vergaderen reeds jaren op niveau van de federatie Lennik.

De leden van de vergadering zien het kerkenbeleidsplan als een instrument om de dingen in kaart te brengen (mogelijkheden van de verschillende kerken, eventueel ontbrekende infrastructuur (...), maar evenzeer om de opties toekomstgericht te bespreken.

Deze oefening werd gemaakt voor de 4 parochiekerken van onze federatie en is opgenomen in deze bundel binnen het specifieke luik van elke parochiekerk.

Volgende conclusies werden meegenomen naar elke individuele kerkfabriek en vervolgens naar het centraal kerkbestuur, in voorbereiding van het overleg met de gemeente Lennik.

CONCLUSIES:

- In deze visie is voorzien dat de kerken in de federatie Lennik behouden blijven als gebouw voor de erediensten (waarvan Sint-Martinus en Onze-Lieve-Vrouw met valorisatie), met uitzondering van de kerk van Sint-Kwintens -Lennik (Sint-Kwintinus)
- Voor de kerk Sint-Kwintens-Lennik zal in de legislatuur (2026-2031) een herbestemmingstraject opgestart worden opgestart.
- Als we de kerk in Sint-Kwintens-Lennik loslaten, dan overwegen we om een deel van de kerk als devotieplek te behouden.

Het overleg met de gemeente ging door op 10/04/2025 om 18u00 in het gemeentehuis, zaal Keymolen.

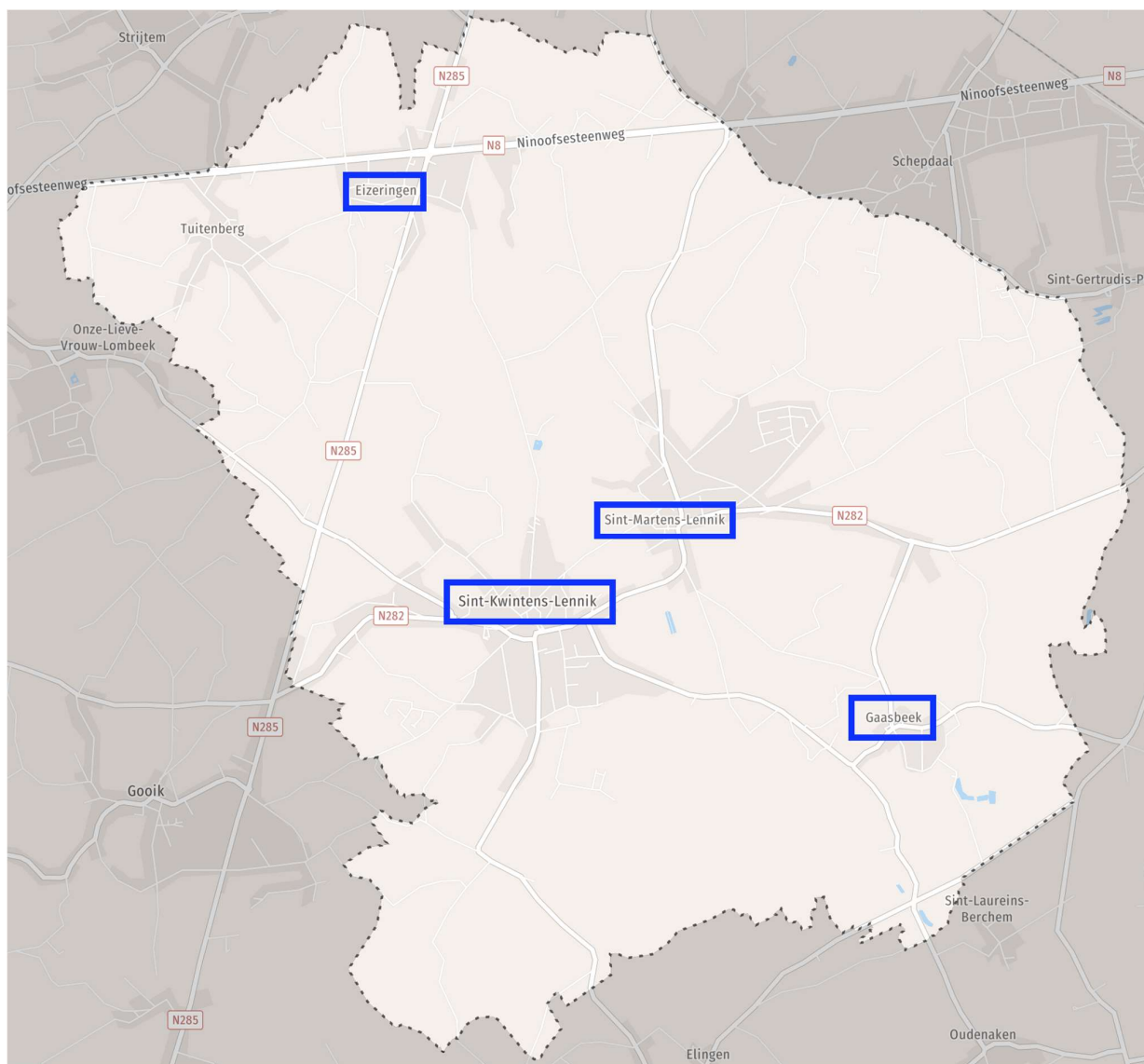
Dit kerkenbeleidsplan werd opgemaakt in overleg tussen de gemeente Lennik, de pastorale zone, het centraal kerkbestuur van Lennik en alle kerkfabrieken die eronder ressorteren en werd vervolgens goedgekeurd:

- Door de bisschop van het Aartsbisdom Mechelen-Brussel op datum van
- Door de gemeenteraad van de gemeente Lennik op datum van

Handtekening bisdom

Handtekening gemeente

1. SITUERING KERKGEBOUWEN

- Sint-Martinuskerk, Dorp, 1750 Sint-Martens-Lennik,
- Sint-Ursulakerk, Frans Baetensstraat 50, 1750 Sint-Kwintens-Lennik (Eizeringen)
- Sint-Kwintinuskerk, 1750 Sint-Kwintens-Lennik
- Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw, 1750 Gaasbeek

2. FICHE PER KERKGEBOUW

2.1. Parochiekerk Sint-Martinus

2.1.1. Identificatie

Naam: Parochiekerk Sint-Martinus

Geografische ligging

- Dorp ZN, Sint-Martens-Lennik, 1750 Lennik
- Provincie: Vlaams Brabant

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Aartsbisdom Mechelen Brussel
- Regio: Halle
- Parochie: Sint-Martinus

Eigenaar: Gemeente Lennik

Bescherming(en)/vastgesteld

- De **Sint-Martinuskerk** te Sint-Martens-Lennik is beschermd als monument bij Koninklijk Besluit van 25 maart 1938 omwille van het algemeen belang gevormd door de artistieke, oudheidkundige of historische waarde.

“Artikel I.- worden gerangschikt, overeenkomstig de wet van 7 augustus 1931, om re-den van hun *artistieke, oudheidkundige of geschiedkundige waarde*, de volgende monumenten, gelegen in de provincie Brabant: [...]

25) De St. Martinuskerk, te Sint-Martens-Lennik, eigendom van de gemeente, kadas-ter wijk F, nr 222 (06 a 40 ca); [...].” (1)
 - De **kerkhofmuur** werd op 19 november 1991 bij Ministerieel besluit beschermd als monument wegens zijn historische en typologische waarde.

“Artikel 1 : Wordt beschermd als monument, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976, om reden van de *historische en typologische waarde* :

- LENNIK : de kerkhofmuur van de Sint-Martinuskerk, gelegen Dorp te Sint-Martens-Lennik, bekend ten kadaster: LENNIK, 2e Afdeling, Sectie F, perceelnummer 221 a, eigendom van de gemeente LENNIK. [...].” (2)
 - Het **kerkhof** werd in hetzelfde besluit beschermd als dorpsgezicht wegens zijn historische waarde:

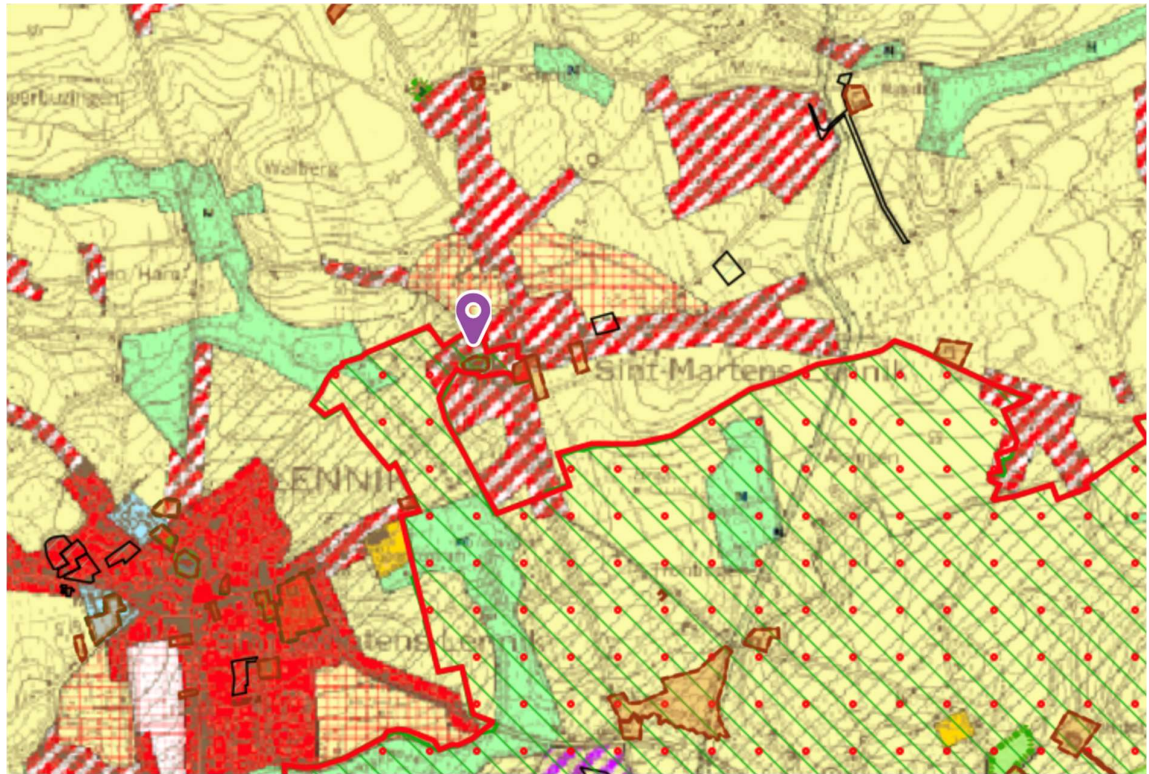
“Artikel 2. : Wordt beschermd als dorpsgezicht, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976, om reden van de *historische en artistieke waarde* :

- LENNIK (Sint-Martens-Lennik) : het kerkhof van de Sint-Martinuskerk. [...].”

Het artikel 3 van dat besluit bepaald specifieke erfdiensbaarheden voor het kerkhof:

“Artikel 3 : Met het oog op de bescherming zijn van toepassing: [...]

- Als specifieke erfdiensbaarheden geldt het behoud van de waardevolle grafplaten, afkomstig uit de kerk en momenteel in gebruik als voetpad rond de kerk (cfr. bijgevoegde inventaris) Voor wat betreft de grafzerken op het kerkhof dienen de waardevolle in situ bewaard.” (3)
- (1) <https://besluiten.onroerenderfgoed.be/besluiten/27/bestanden/3220>.
(2) <https://besluiten.onroerenderfgoed.be/besluiten/2411/bestanden/7128>.
(3) <https://besluiten.onroerenderfgoed.be/besluiten/2411/bestanden/7128>.
- Administratieve gegevens
 - Kadastrale afdeling: LENNIK 2 AFD/ST-MARTENS-LENNIK/
 - Kadastrale sectie: F
 - Perceel: 0222/00A000
 - Capakey: 23075F0222/00A000
 - Oppervlakte perceel: +/- 600 m²

2.1.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

De resten van de romaanse kerk uit de 11de eeuw bleven behouden in de noordermuur van het schip en het voorkoor. Tijdens de tweede helft van de 13de eeuw werd de oostertravee van het koor in een overgangsstijl gebouwd. De transeptarmen werden in gotische stijl toegevoegd midden 14de eeuw en begin 15de eeuw werd de westertoren met zuidertraptorentje opgetrokken. Tijdens de 15de eeuw kreeg het schip tevens zijn huidig aspect. Begin 18de eeuw werd het koor overwelfd en aangepast, aanpassingen die door de ingrijpende restauratie van 1907 onder leiding van architect Barbier teniet werden gedaan. De noorder- en zuidersacristie dateren van 1907, net zoals de huidige venstertraceringen. De machtige vierkante westertoren die gebouwd werd begin 15de eeuw, is bekroond met een stompe ingesnoerde naald en ten Zuid-Oost geflankeerd door een traptorentje. De begane grond werd later overkluisd met een kruisribgewelf met zware ribben en naar de middenbeuk geopend door middel van een spitsboog op hoge zuilen met koolbladkapiteel. Het basilikaal schip van drie traveeën dateert nog uit de 15de eeuw. Deze is geritmeerd door spitsboogarcaden op zuilen met sokkel en koolbladkapiteel en overwelfd met kruisribgewelven op schalken in de middenbeuk, op kraagstenen in de zijbeuken. De zuidzijbeuk werd verbreed en opgevat als voor Brabant typische dwarskapellen. De noordzijbeuk kreeg tegen de middelste travee een uitspringende doopkapel. Sterk uitspringende transeptarmen met overhoekse steunberen, dateert uit midden 14de eeuw. De spitsboog naar het middenschip is echter een toevoeging tijdens de laatste verbouwing.

Heterogene zandstenen constructie, met zijn omgevend kerkhof ingeplant op de westkant van een heuvelrug, en bezijden de oude verkeerswegen namelijk de Schapenstraat en de Brusselbaan.

De plattegrond ontvouwt een machtige westertoren, een driebeukig schip van drie traveeën, een uitspringend transept en een koor met vlakke sluiting.

De chronologie ziet eruit als volgt: resten van de romaanse kerk (11de eeuw) bleven behouden in de noordermuur van het schip en in het vooroor; tijdens de tweede helft van de 13de eeuw werd de oostertravee van het koor in overgangsstijl gebouwd, de transeptarmen werden in gotische stijl toegevoegd midden 14de eeuw; begin 15de eeuw werd de westertoren met zuidertraptorentje opgetrokken; tijdens de 15de eeuw kreeg het schip zijn huidig aspect; begin 18de eeuw werd het koor overwelfd en aangepast, aanpassingen die door de ingrijpende restauratie van 1907 (architect Barbier) teniet werden gedaan; noorder- en zuidersacristie van 1907. Huidige venstertraceringen eveneens van 1907.

Machtige vierkante westertoren (begin 15de eeuw) bekroond met een stompe ingesnoerde naald en ten zuidoosten geflankeerd door een traptorentje; zeer hoge haaks op elkaar geplaatste steunberen, samen met de wanden horizontaal geled door kordonbanden en bijkomende versnijdingen; slanke, gekoppelde galmgaten; groot gotisch westervenster boven een eenvoudig geprofileerde westeringang, echter bekroond met een rijk versierde, op een hoger uitlopende accoladedruiplijst. Begane grond overkluisd met een kruisribgewelf met zware ribben en naar de middenbeuk geopend door middel van een spitsboog op hoge zuilen met koolbladkapiteel.

Basilikaal schip van drie traveeën geritmeerd door spitsboogarcaden op zuilen met sokkel en koolbladkapiteel en overwelfd met kruisribgewelven (op schalken in de middenbeuk, op kraagstenen in de zijbeuken); de huidige toestand dateert uit de 15de eeuw, toen het romaanse schip in ondervernieuwing werd vervangen; tussen de huidige kleine bovenlichten in de noordergoetsmuur, resten sporen van de romaanse vensters. De zuidzijbeuk werd verbreed en opgevat als voor Brabant typische dwarskapellen; de noordzijbeuk kreeg tegen de middelste travee een uitspringende doopkapel. Sterk uitspringende transeptarmen met overhoekse steunberen, daterend uit midden 14de eeuw; de spitsboog naar het middenschip is echter de verbouwing van de romaanse boog, waarvan de onderbouw behouden bleef; de middentravee zou de begane grond zijn van een opgegeven romaanse oostertoren.

Interessant koor van drie traveeën, lager dan schip en transept; beide westertraveeën zijn romaans, al zijn de gevels met rondboogjes, lisenen en twee lage rondboogvensters het resultaat van de restauratie van 1907, die de verbouwingen van het tweede kwart van de 18de eeuw teniet deed en de oorspronkelijke toestand reconstrueerde. De oostertravee is een verlenging uit de tweede helft van de 13de eeuw; vlakke koorsluiting voorzien van een drievoudig licht verrijkt met van kapiteeltjes voorziene zuiltjes in de neg; een op gelijkaardige wijze afgewerkt rondboogvenster in de langsgevels. Huidig koorgewelf uit de 18de eeuw (1737?), doch de aanzet van een in de 13de eeuw gepland kruisribgewelf bleef behouden aan weerszij van het oostervenster: vierkante pijlers bekleed met drie gebundelde zuiltjes met kapiteel, die de ribben en de muraalbogen moesten dragen; sporen van licht spitsboogvormige muraalbogen in de verhoogde langsgevels.

Meubilair. Sporen van een muurschildering op een zuil; gotische Graflegging (16de eeuw) in de noorderdwarsarm, en geschilderde triptiek met Opdracht in de Tempel (1619) in de zuiderdwarsarm; houten Sint-Maarten te paard (16de eeuw) in de zuiderdwarsarm, barokke Sint-Martinus (1782) in de noordzijbeuk.

Barokke kansel (1667) en biechtstoelen uit dezelfde periode in de transeptarmen; renaissance doopvont (einde 16de eeuw) van Fr. den Tengieter in de doopkapel; gotische grafstenen onder de toren, van Jan Pipenpoy (+ 1554) en C. van Overstraaten, en van Willem Pipenpoy (+ 1483).

Aanvullende informatie

De aanleg van het kerkhof is vrij eenvoudig met toegangen die uitgeven op een gekasseid pad rondom de kerk, waarlangs de graven gegroepeerd liggen. Oorlogsmonument met leeuw aan de zuidoostelijke ingang en Heilig Hartbeeld aan de noordoostelijke ingang. De graftekens kunnen grosso modo in twee categorieën worden opgedeeld: enerzijds de grafzerken afkomstig uit de kerk en anderzijds de grafstenen die effectief op het kerkhof thuishoren. De eerste groep omvat 23 grafzerken, in de vorm van rechthoekige arduinen platen met inscripties. Bij de tweede groep is het ensemble aan de oostkant van het koor niet alleen qua typologie en grafthematiek, maar ook historisch het meest waardevol.

Het kerkhof had reeds een afsluitingsmuur in 1573. In 1746 werd de kerkhofmuur gedeeltelijk opgetrokken "van aan den grooten ingang van 't kerkhof tot nabij de fontein genaamd St-Martens-Borre". De blauwe dekstenen uit Arquennes werden in juni 1747 geplaatst. Tien jaar later werd het overige deel van de muur gebouwd. Op 15 juli 1758 werd de muur voltrokken met een groot ijzeren hekken aan de hoofdingang. De bakstenen omheiningmuur ligt tot vier meter boven het niveau van de omliggende straten. Op verschillende plaatsen is de muur voorzien van zware bakstenen steunberen. Aan de noordoostzijde brede en smalle (met trappen) toegang en aan de zuidoostzijde brede toegang. De westzijde wordt gedomineerd door een brede trappenpartij naar het westportaal van de kerk.

De parochiekerk is voornamelijk in gebruik voor de rooms-katholieke eredienst.

Bronnen:

Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Parochiekerk Sint-Martinus met kerkhof, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/39986> (geraadpleegd op 1 maart 2017).

beschrijving van de bestaande toestand van het gebouw en zijn nevenruimtes (eventueel grondplan toevoegen) opsomming van wat de mogelijkheden zijn voor indeling van het gebouw of uitbreiding aanwezige voorzieningen zoals sanitair en keuken

toegankelijkheid voor andersvaliden indien beschermde kerk: korte opsomming waardevol interieur/cultuurgoederen

LEMAIRE R.M., Persoonlijk archief.

VENNEKENS F., Geschiedenis der parochie van Sint-Martens-Lennik, Hekelgem, 1935.

De Maegd C. & Van Aerschot S. 1975: Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Vlaams-Brabant, Halle-Vilvoorde, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 2N, Gent.

Auteurs: De Maegd, Christiane & Van Aerschot, Suzanne Datum tekst: 1975

Daemen, Caroline (14-04-2016)

b) Gebouw en architecturale mogelijkheden

Op dit moment is de kerk voornamelijk in gebruik voor de rooms-katholieke eredienst.

Het betreft een beschermd monument. Uitbreidingen, voor zover die zouden mogen worden uitgevoerd, moeten in elk geval eerst worden voorgelegd aan het Agentschap Onroerend Erfgoed.

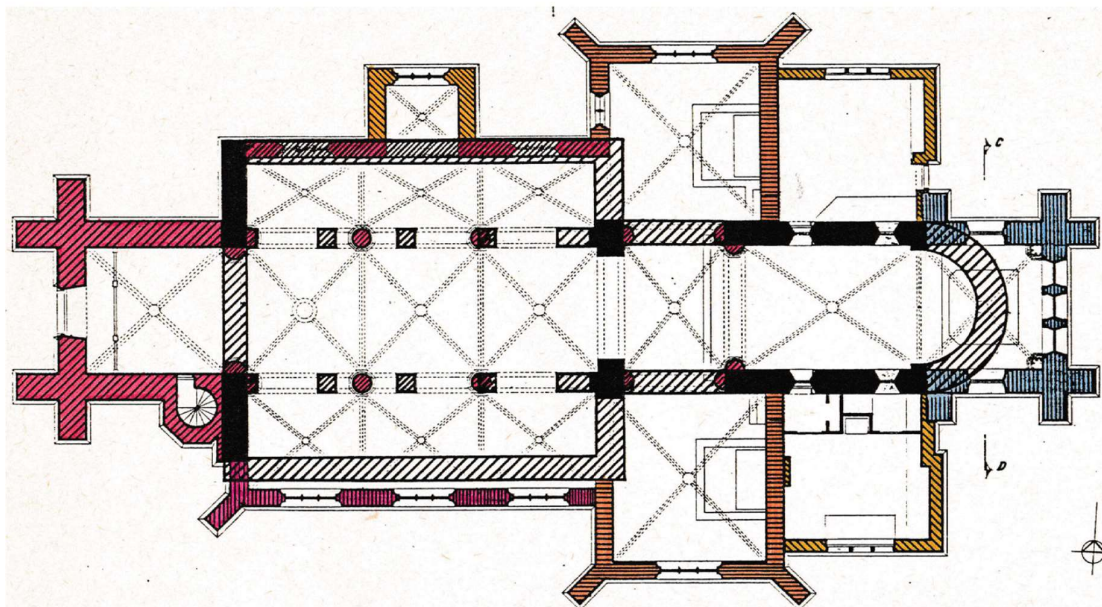
Delen afsplitsen of afschermen is mogelijk in theorie. In praktijk vereist de centrale verwarmingsinstallatie een correcte circulatie van de luchtstromen zodat feitelijke afsplitsingen of afschermingen zonder aanpassingen aan de verwarmingsinstallatie moeilijk zijn.

Er is een toilet in de kerk, maar dat is verbonden met de sacristie. Het is niet toegankelijk voor mensen in een rolstoel. Met uitzondering van het koor is de kerk toegankelijk voor mensen in een rolstoel.

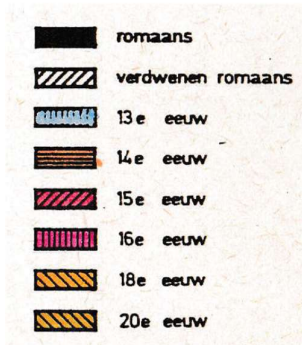
Sanitair, verwarming, elektriciteit en geluids- en lichtinstallatie zijn in zeer goede staat.

Behalve het deel van de eredienst is er nog een technisch lokaal voor de centrale verwarming en een sacristie.

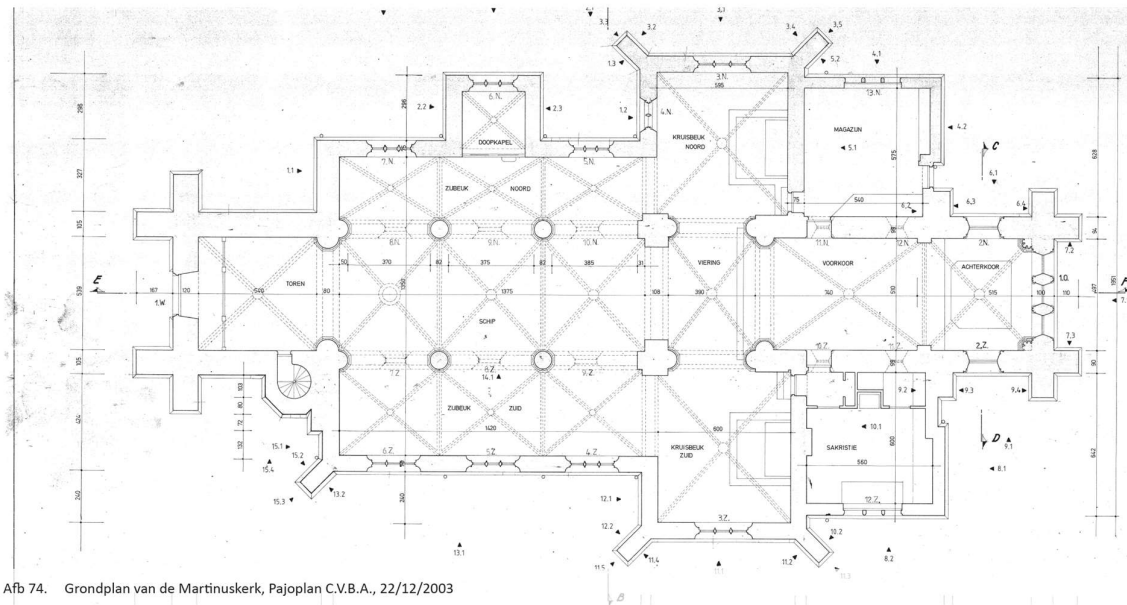
De kerk wordt, naast het gebruik voor erediensten, ook beschikbaar gesteld voor scholen in de buurt, kleine concerten, voordrachten, rondleidingen (op aanvraag) en andere culturele evenementen die door de (lokale) gemeenschap worden aangevraagd. De kerkfabriek staat open voor alle evenementen die respect hebben voor de waarden van de kerk en die bijdragen aan de versterking van de betekenis ervan. Het betreft evenementen waarvoor het kerkgebouw in zijn huidige staat geschikt is.

Afb 08. Plan met aanduiding van de bouwfases volgens architect H. Cornelis, 2001 (H. CORNELIS, Parochiekerk Sint-Martinus te Sint-Martens-Lennik, 2MZb, 1985)

BEGANE GROND

Afb 74. Grondplan van de Martinuskerk, Pajoplan C.V.B.A., 22/12/2003

AFMETINGEN VAN HET GEBOUW

De opgegeven afmetingen zijn schattingen.

Lengte: 42m

Breedte: de grootste breedte is 21 m, de kleinste breedte is 8,5 m.

Oppervlakte

- oppervlakte in m²: +/- 600 m²:
- vrije hoogte: niet gekend
- aantal zitplaatsen: 250 op de zitbanken.

Opbouw

- type gebouw: Parochiekerk, Gotiek en Romaans, Basiliek met transept met geveltoreen
- Aantal en soort bijruimtes: een lokaal centrale verwarming en een , sacristie
- Uitbreidingsmogelijkheden zijn er niet aangezien het een geklasseerd gebouw is. Afscheidingen maken zou eventueel kunnen maar de zijbeuken zijn smal en hebben geen afzonderlijke toegang en verwarming kan ook niet opgesplitst worden.

Voorzieningen

Sanitair	1 wc, niet toegankelijk voor mindervalieden
Verwarming	Gasketel 150 kW, 5 warmtestations verdeeld over de kerk met warme lucht. Volledig ,nieuwe installatie dateert van 2016.
Verlichting	Mix van LED en halogeen

Keukenvoorzieningen	Enkel spoelbak
Audiosysteem	Aanwezig, kleine installatie in goede staat
Beeldscherm(en)	Niet aanwezig
Rolstoeltoegankelijkheid	Het gebouw rolstoeltoegankelijk, met uitzondering van het koorgedeelte
Diefstal- en brandbeveiliging	Aanwezig, met onderhoudscontract (firma Alertis)
Bliksembeveiliging	Aanwezig, met onderhoudscontract
Gsm-operatoren	Niet aanwezig

Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen (optioneel)

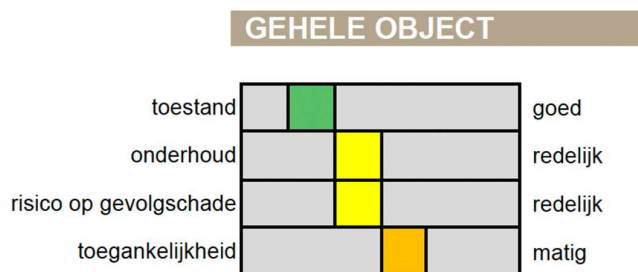
Zonnepanelen (en batterijen)	
Regenwateropvang	Er is één kleine regenput, de rest van het hemelwater wordt afgevoerd via diverse dakgoten naar de riolerig (er is geen gescheiden afvoer van hemelwater en vervuild water rond de kerk
Dakisolatie	geen
Groendak	geen
Warmtepomp	geen
Warmtenet	geen
Windenergie	geen
Aquathermie	geen

Biodiversiteit

Er is een nestkast aanwezig op de zolder van de kruisbeuk – noorderkant.
Er zit elk jaar een koppel kerkuilen in.

Bouwfysische toestand

- Samenvatting rapport Monumentenwacht:

- Uitgevoerde restauratiewerken
 - o Fase 1: dak (1995-1996)

- Fase 2: binnen- en buitenkant van de kerk (kerktoren niet ingrepen) (2005-2006)
 - Fase 3: binnen- en buitenkant van de kerktoren (2010-2011)
 - Fase 4: kerkhofmuur (2012-2014) *(op specifiek verzoek van de gemeente Lennik, maar behoort niet tot ons patrimonium)*
 - Fase 5: Verwarming (2016)
 - Fase 6: interieur en loopbruggen (2024-2025)
- Aangesloten bij Monumentenwacht: ja
- **Zie verslag Monumentenwacht in bijlage**

<u>Parochiekerk Sint-Martinus</u>	
Datum laatste inspectie:	2022
Bouwfysische toestand	goed
Onderhoud	redelijk
Risico's	redelijk
Recente restauraties	Zie hierboven bij bouwfysische toestand
Urgente problemen	Tijdens het plaatsbezoek op de zolders in december 2024 viel op dat de balkkop van de eerste balk (zijde toegang zolder schip) zich in slechte staat bevindt. Het is nu pas – nu het bovenliggende platform verwijderd is – zichtbaar hoe aangetast deze is en hoe weinig opleg de balk nog heeft.

Financiële gegevens (optioneel)

Opmerking: De vermelde bedragen zijn louter indicatief en vormen geen voorafname op het meerjarenplan 2026-2031 van het lokaal bestuur Lennik. De exploitatie- en investeringsuitgaven dienen mede bekeken te worden in functie van het financieel evenwicht van het MJP2026-2031 van het lokaal bestuur Lennik.

Meerjarenplan 2020 – 2025

- Op dit moment zijn alle geplande restauratiewerken voor dit meerjarenplan beëindigd.
- Exploitatietoelagen in het MJP 2020 – 2025

2020	2021	2022	2023	2024	2025
€ 95.114	€ 111.080	€ 105.668	€ 127.200	€ 119.251	€ 119.872

- Waarvan specifiek voor financiering van restauratiefases (ttz afbetalingen van leningen voor de restauratiewerken):

2020	2021	2022	2023	2024	2025
€ 64.282	€ 64.282	€ 64.282	€ 76.652	€ 76.652	€ 76.652

- Meerjarenplan 2026 – 2031 en Meerjarenplan 2032 – 2037

- In 2022 maakte de gemeente Lennik een beheersplan op voor de kerk. Dit beheersplan werd op 08/05/2022 goedgekeurd door Onroerend Erfgoed. Dit document is de basis voor het investeringen van de kerk en deze resultaten zullen verwerkt worden in het MJP 2026 – 2031.
- Gebaseerd op het Beheersplan 2022 en een haalbaarheidsstudie opgemaakt door architectenbureau Studio Roma zijn volgende werken gefaseerd in volgorde van urgentie voorzien voor geclusterde werken die met de standaard erfgoedpremie gefinancierd kunnen worden, gespreid over zowel de Meerjarenplannen van 2026-2031 en van 2032-2037.

- 2026-2031

- Project 1 HERSTELLINGSWERKEN EXTERIEUR TOREN
- Project 2 HERSTELLINGSWERKEN EXTERIEUR KERK

- 2032-2037:

- Project 3 HERSTELLINGSWERKEN INTERIEUR KERK
- Project 4 HERSTELLINGSWERKEN KERKHOFMUREN EN KERKHOF

- Overzicht van de geplande investeringen.

De erfgoedpremie bedraagt 40% of 60% van de werken (of 50% of 70% indien kan worden aangetoond dat de kerk al minimaal 6 jaar goed wordt onderhouden).

De gemeente moet niet langer een investeringstoelage van 10% voorzien. De werken zullen tijdens de werken gefinancierd worden met een overbruggingskrediet en na afloop van de werken worden de kredieten omgezet in een lening op 20 jaar binnen de exploitatierekening. De gemeente dient wel een borgstelling te doen voor de kredieten.

Project	Planning		Werken en erelonen	Subsidie	Te financieren
		SINT-MARTINUSKERK SINT-MARTENS-LENNIK	incl btw	70%	marge + 20%
Project 1	2028	HERSTELLINGSWERKEN EXTERIEUR TOREN	€ 336.987	€ 143.973	€ 231.617
Project 2	2031	HERSTELLINGSWERKEN EXTERIEUR KERK	€ 382.492	€ 166.864	€ 258.753
Project 3	2034	HERSTELLINGSWERKEN INTERIEUR KERK	€ 139.315	€ 61.648	€ 93.200
Project 4	2037	HERSTELLINGSWERKEN KERKHOFMUREN EN KERKHOF	€ 165.233	€ 72.621	€ 111.134
			€ 1.024.026	€ 445.106	€ 694.705

2.1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Deelgemeente Sint-Martens-Lennik
 Postadres: Dorp 13
 Gemeente: Lennik
 Vicariaat Vlaams-Brabant en Mechelen
 Kadastrale afdeling: LENNIK 2 AFD/ST-MARTENS-LENNIK/
 Kadastrale sectie: F
 Perceel: 0222/00A000

Capakey: 23075F0222/00A000
Referentie Onroerend Erfgoed: 39986
Eigenaar: gemeente Lennik
De parochiekerk is in gebruik voor de rooms-katholieke eredienst.

Beschermingen: zie 2.1.1. Identificatie

Het kerkgebouw is gedeeltelijk verlicht tijdens de week; in het weekend is de ganse kerk verlicht.

De klokkentoren is in orde en de klokken luiden dagelijks het uur en het halfuur. Traditioneel wordt het Angelus driemaal daags geluid: om 7.00 uur, om 12.00 uur en om 19.00 uur

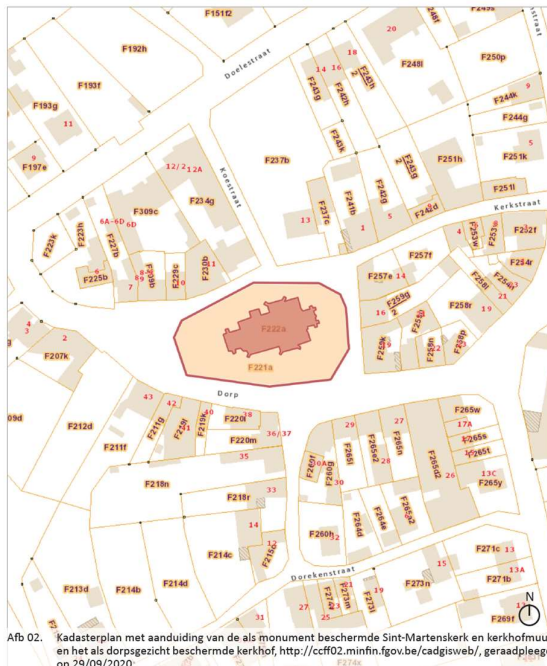
De klokken luiden ook bij sterfgevallen en uiteraard voor en tijdens de erediensten.

De kerk is gemakkelijk bereikbaar via openbaar vervoer: halte De Lijn R42 Brussel – Leerbeek ligt op 50 meter van de kerk.

Er is ruim parking aanwezig waaronder 2 plaatsen voor personen met beperkingen.

Het kerkhof rond de kerk is niet meer in gebruik, de pastorie en parochiezaal liggen naast de kerk.

Het Sint-Godelieve instituut (kleuter, lager en secundair onderwijs) ligt op 500 meter van de kerk

Afb 02. Kadasterplan met aanduiding van de als monument beschermde Sint-Martenskerk en kerkhofmuur en het als dorpsgezicht beschermde kerkhof, <http://ccff02.minfn.fgov.be/cadgisweb/>, geraadpleegd op 29/09/2020

Afb 03. Luchtfoto met aanduiding van de als monument beschermde Sint-Martenskerk en kerkhofmuur en het als dorpsgezicht beschermde kerkhof, <https://geo.onroerenderfgoed.be>, geraadpleegd op 29/09/2020

2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

De kerk

De geloofsgemeenschap van de Sint-Martinusparochie is een nog levende kerkgemeenschap.

De kerk is bijna volledig gerestaureerd en is een aantrekkelijke ruimte voor gebed.

Ze wordt gebruikt voor de wekelijkse eucharistieviering op zondagen en hoogdagen.

Ze is iedere dag open. Verschillende mensen bezoeken de kerk, zowel om religieuze redenen (even de stilte opzoeken, tijd maken voor een gebed, voor een aanroeping, een kaarsje ...) maar ook vanuit toeristische doeleinden om de architectuur en de historische waarde van de kerk te aanschouwen. Het is mogelijk achteraan in de kerk te komen, zonder toegang te hebben tot de hele ruimte, omdat het schip van de kerk achteraan afgesloten is met een smeedijzeren hek. De mogelijk bestaat om de sleutel af te halen bij een vrijwilliger en om zo de hele kerk te bezichtigen.

De kerk wordt gebruikt voor uitvaarten, huwelijken, voor doopplechtigheden en tijdens catecheselessen.

De kerk wordt op permanente wijze schoongemaakt, door een poetsploeg van vrijwilligers.

Er is het kerkkoor Sint-Gregorius, dat alle zondagsvieringen opluistert, en alle uitvaarten begeleidt.

Er is een groep van lectoren en een groep van misdienaars en er zijn verschillende organisten.

Er wordt door een groep vrijwilligers jaarlijks een kerststal gezet, naast alle nodige versieringen (ster op de kerktoren) en bijhorende activiteiten (kerstmarkt en kerstliederen (zang) naast de kerk).

De startvieringen, herdenkingsvieringen en jubileumvieringen van verenigingen gaan ook door in de kerk.

De jaarlijkse processie gaat nog steeds door – afwisselend een grote en kleine ommegang – en begint en eindigt in de kerk.

Jaarlijkse nemen we deel aan Sterzingen: eens wereldwijde Missio-actie voor kinderen. Zij verkondigen, net als de Drie Wijzen, de Blijde Boodschap van Jezus' geboorte. Tegelijk zamelen ze geld in voor hun leeftijdsgenoten wereldwijd. Deze actie wordt afgesloten met een misviering. Sterzingen is erkend als Unesco werelderfgoed.

Er wordt door een groep vrijwilligers jaarlijks een kerststal gezet met alle nodige versieringen (sterren op de kerktoren) en bijhorende activiteiten (kerstmarkt met kerstliederen naast de kerk).

De kerk wordt, naast het gebruik voor erediensten, ook beschikbaar gesteld voor scholen in de buurt (onder meer voor de vieringen van het Sint-Godelieve Instituut), kleine concerten, voordrachten, rondleidingen (op aanvraag) en andere culturele evenementen die door de (lokale) gemeenschap worden aangevraagd. De kerkfabriek steunt evenementen en initiatieven die bijdragen aan de bredere maatschappelijke functie van de kerk, waarbij de ruimte respectvol wordt benut zonder afbreuk te doen aan de essentie en waarden van het kerkgebouw. Het gebruik van de kerk is bedoeld voor initiatieven die de spirituele en culturele betekenis van het gebouw versterken. Het gaat voornamelijk om valorisatie.

Onze patroonheilige

Jaarlijks op 11 november wordt onze patroonheilige Sint-Martinus gevierd en gedenken we de slachtoffers van beide wereldoorlogen met een eredienst op niveau van de federatie, gevolgd door een receptie in de parochiezaal waarop de parochianen van de 4 parochies zijn uitgenodigd.

De processie

Jaarlijkse is er een processie. Alleen bij zeer slecht weer gaat ze niet buiten door maar wel in de kerk. Tijdens de processie is er een ruime delegatie: leerlingen van de lagere school, eerste communicanten, vormelingen, leden van het koor, de leden van de harmonie en van de verschillende verenigingen, de kerkfabriek, de burgerlijke overheid (...).

Jaarlijks stapt een delegatie van de KWB-afdeling Sint-Martens-Lennik naar Halle op Bedevaart. Ze vertrekken aan de kerk.

De pastorie

De federatiepastoor woont in de pastorie van Sint-Martens-Lennik. Hij is verantwoordelijk voor de 4 parochies in Lennik.

Op de pastorie ontvangt de pastoor mensen die dit wensen, voor een bespreking van geloofszaken, voor de voorbereiding van kerkelijke hoogdagen, voor de regeling van de uitvaartliturgie, voor de voorbereiding van mensen die wensen te huwen, voor de regeling van de dopen (...).

In de pastorie worden wekelijks verschillende, soms bijna dagelijks, vergaderingen

gehouden van alle soorten verenigingen. Het is ook de zetel van de kerkraad van de Sint-Martinus kerk.

De veldkapellen

In het dorp staan verschillende veldkapellen die door de lokale gemeenschap zeer goed onderhouden worden. In de mei- en oktobermaand worden ze van bloemen voorzien. Er branden dan dagelijks kaarsen.

Valorisaties anders dan kerkelijk of religieus

De kerk wordt naast haar primaire functie voor de eredienst ook beschikbaar gesteld voor culturele en religieuze evenementen, zoals concerten, recitals, voordrachten, geleide bezoeken en Open Kerkendagen. Het gebruik van de kerk is bedoeld voor initiatieven die de spirituele en culturele betekenis van het gebouw versterken. Er is momenteel nog geen sprake van een nevenbestemming of een herbestemming, het gaat voornamelijk om valorisatie. De kerk blijft primair een plaats voor erediensten en wordt daarnaast gebruikt voor activiteiten die in lijn zijn met haar religieuze en culturele waarden.

Als beschermd monument ontvangen wij subsidies van de overheid. Wij proberen dan ook iets terug te doen voor de gemeenschap.

- Wij werkten in het verleden samen met de Masiuskring van Lennik. De Andreas Masiuskring, genoemd naar een 16-eeuwse humanist afkomstig uit Lennik, is een culturele-historische vereniging die zich richt tot allen die interesse betonen voor de culturele en historische aspecten uit onze samenleving, met een klemtoon op onze eigen streek, het Pajottenland.
- Tijdens de opgravingen in de kerk in 2015 naar aanleiding van de restauratie van de verwarmingsinstallatie in de kerk werd in 1 van de putten verkoold graan aangetroffen, een mengeling van tarwe en gerst, daar begraven na de brand in de kerk in 1592.
 - o We konden hieraan 2 projecten koppelen:
 - Regionaal landschap Pajottenland en Zennevalei: hun project 'Water en Wind' verbindt graan, molens, bakovens en de rivier De Mark in het Pajottenland. Zij doen onderzoek naar verdwenen graansoorten en gaan

proberen via DNA onderzoek of zij de geheimen van dat 500 jaar oude graan kunnen achterhalen.

- MuHKA museum Antwerpen: Op 1 april 2017 gingen Pajotse graanboeren in zee met het internationaal kunstenaarsgezelschap Futurefarmers. Futurefarmers bestaat uit een wisselende groep kunstenaars, activisten, boeren en architecten. Gedurende 5 dagen stond op een pop-up tentoonstelling op +5 in het MuHKA een sokkel met een glazen stulp met daaronder een deel van de verkoolde graansoorten gevonden tijdens de opgravingen in de kerk.
- Open Kerkendagen: naar gelang het thema nemen we ook deel aan de Open Kerkendagen (volgende activiteit: 01/06/2025).

2.2. Parochiekerk Sint-Ursula

2.2.1. Identificatie

Naam: **Parochiekerk Sint-Ursula**

Geografische ligging

- **Frans Baetensstraat 50, 1750 Lennik (Eizeringen)**
- Provincie: **Vlaams-Brabant**
- Deelgemeente Sint-Kwintens-Lennik
- Vicariaat Vlaams-Brabant en Mechelen
- Kadastrale afdeling: LENNIK 1 AFD/ST-KWINTENS-LENNIK
- Kadastrale sectie: A
- Perceel: 0316/00B000
- Capakey: 23072A0316/00B000
- Referentie Onroerend Erfgoed: 39968
- De parochiekerk is in gebruik voor de rooms-katholieke eredienst.

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdом: **Aartsbisdom Mechelen-Brussel**
- Dekenaat of Regio: **Pastorale zone Lennik**
- Parochie: **Sint-Ursula**

Eigenaar: **Vermoedelijk de kerkfabriek, aangezien zij de bouwheer waren voor het bouwen van de nieuwe kerk ter vervanging van de Sint-Ursulakapel in 1841. Ter illustratie : artikel Het Volk van 01/02 januari 1958 (KBR – Sint-Ursulakapel Eizeringen bestaat honderdvijftien jaar) – Bijlage 1**

Bescherming(en)/vastgesteld

- **Kerk niet-beschermd**
- **Beschermd als dorpsgezicht**
- **Gedeeltelijk beschermd als monument (orgel)**

Type	Subtype	Objectnummer	Datum besluit	Datum publicatie besluit	Opmerkingen
gedeeltelijk beschermd	monument	08000489	21/08/79	26 oktober 1979	Bescherming van het orgel.
niet beschermd		08001456	06-Sep-93	16 oktober 1993	Ligt in een beschermd dorpsgezicht (Kasteel De Neufcour Van Eizeringen met onmiddellijke omgeving).
bouwkundig erfgoed			05/10/09		

2.2.2. Beschrijving

a) *Cultuurhistorische waarde*

De Sint-Ursulakerk werd opgericht als kapel op het einde van de 13de eeuw. De huidige neoclassicistische kerk werd midden 19de eeuw (1843) opgetrokken. De parochiekerk is in gebruik voor de rooms-katholieke eredienst.

Parochiekerk Sint-Ursula

Neoclassicistisch gebouw van baksteen, midden 19de eeuw gebouwd ter vervanging van de vorige Sint-Ursulakapel.

De plattegrond ontvouwt een ingebouwde westtoren met helmbekroning, een één beukig schip van vier traveeën, en een smaller rechthoekig koor met sacristieën en bijgebouwen tegen de drie zijden.

Mobilair. Het schilderij met *Marteling van Sint-Sebastiaan* (17de eeuw) en het paneel met de *Marteling van Sint-Ursula* (circa 1600) zijn vermoedelijk afkomstig van de vroegere Sint-Ursulakapel.

Aanvullende informatie:

Het orgel werd gebouwd in 1855 door Pieter Hubertus Anneessens (Ninove), originele eiken orgelkast. De inscriptie in de windlade luidt: "fait par moi P.H. Anneessens/ facteur d'orgues à Ninove/ Monsieur van Dorslaer était cureé". Het originele contract is nog in het kerkarchief bewaard. De achterwand van de orgelkast werd met een kader van tien centimeter uitgebreid en deuren werden verplaatst.

Bronnen:

De Maegd C. & Van Aerschot S. 1975: Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Vlaams-Brabant,

Halle-Vilvoorde, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 2N, Gent.

Auteurs: *De Maegd, Christiane & Van Aerschot, Suzanne*

FAUCONNIER A. & ROOSE P. 1975, Het historisch orgel in Vlaanderen Deel IIa Brabant – arr. Halle Vilvoorde, Brussel, 335-340.

Daemen, Caroline (15-04-2016)

Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Parochiekerk Sint-Ursula, Inventaris Onroerend Erfgoed

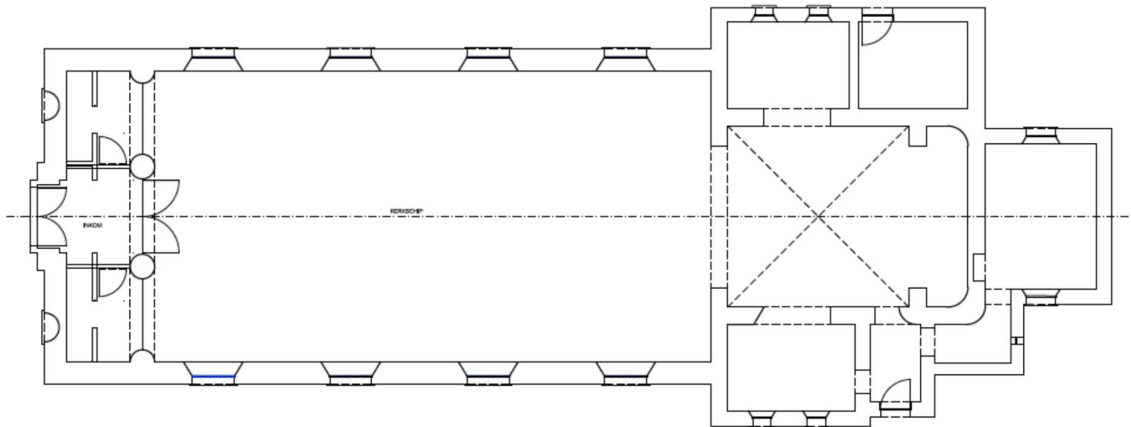
b) Gebouw en architecturale mogelijkheden

Oppervlakte

- AFMETINGEN VAN HET GEBOUW

De opgegeven afmetingen zijn schattingen. op dit moment zijn er geen gedetailleerde plannen beschikbaar.

- o **Lengte: 36m**
- o **Breedte: de grootste breedte is 15m, de kleinste breedte is 12 m.oppervlakte in m²:**
- o voeg grondplan toe

4	Kerkebedek Sint Ursula Frans Baelensstraat Elzerhagen	Perceel: RESTAURATIE v BEGLAZING (glas in lood) en voorzetSCHRIJNWERK	Guy LEMAIRE architect Ingewijd op 15-04-2016
	2N01v12	PLAN KERK GELIJKVLOERS	Schaal 1/100 DOSSIER A4204/03-11-12

- aantal zitplaatsen: 200 plaatsen

Opbouw (optioneel)

- type gebouw: parochiekerk ,neoclassicisme, zaalkerk met geveltoren
- Aantal en soort bij ruimtes: /
- bespreek de opdeelbaarheid en uitbreidingsmogelijkheden van het gebouw: /

Voorzieningen

- Vul onderstaande tabel in met de huidige aanwezige voorzieningen in het kerkgebouw:

Sanitair	Neen. Het toilet van de pastorie, juist naast de kerk, kan gebruikt worden.
----------	---

Verwarming	Aardgas
Verlichting	Halogeen
Keukenvoorzieningen	geen
Audiosysteem	Geluidsinstallatie aanwezig
Beeldscherm(en)	geen
Rolstoeltoegankelijkheid	Toegankelijk met uitzondering van het priesterkoor en de sacristie
Diefstal- en brandbeveiliging	Geen/enkel brandblussers
Bliksembeveiliging	Neen
Gsm-operatoren	Neen

Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen (optioneel)

- Beschrijf de gebeurde ingrepen of eventuele toekomstige kansen m.b.t. duurzaamheid per onderdeel in onderstaande tabel

Zonnepanelen (en batterijen)	/
Regenwateropvang	/
Dakisolatie	JA Het plafond is volledig geïsoleerd
Groendak	/
Warmtepomp	/
Warmtenet	/
Windenergie	/
Aquathermie	/

Biodiversiteit (optioneel als er geen dieren aanwezig zijn)

- Er zijn op de zolder beschermde diersoorten (vleermuizen, uilen (...)) aanwezig. Zie verslag monumentenwacht 2024 pag. 10)
- Aanwezigheid andere dieren?
- Aanwezige vliegopeningen: JA
- Aanvliegroutes: JA

Bouwfysische toestand

Bouwfysische toestand

Aangesloten bij Monumentenwacht/ 22238/2024/B

Zie verslag Monumentenwacht in bijlage 2 (pag. 5 en 6)

Samenvatting rapport Monumentenwacht: (zie verslag monumentenwacht: bijlage 1/ pag. 1 en 2)

Uitgevoerde restauratiewerken + jaar: geen

CONDITIE

- GEHELE OBJECT

Toestand: goed

Onderhoud: redelijk

Risico op gevolgschade: redelijk

Toegankelijkheid: redelijk

Toelichting : Het gebouw is algemeen in goede staat. Er zijn wel enkele gebreken.

- DAK

Toestand: goed

Onderhoud: redelijk

Risico op gevolgschade: redelijk

Toelichting: de met natuurleien bedekte daken zijn goed.

Op de toren zijn 2 leien afgebroken en uitgeschoven.

Het zinken afdakje boven het Christuskruis is verweerd.

- DAKWATERAFVOER

Toestand: goed

Onderhoud: redelijk

Risico op gevolgschade: weinig

Toelichting: Het zink is in goede staat, maar enkele goten zaten verstopt.

- KAPCONSTRUCTIE EN ZOLDER

Toestand: goed

Onderhoud: redelijk

risico op gevolgschade: redelijk

toelichting: De kapconstructie is algemeen in goede staat. Aan de toren zijn enkele gebreken.

- DRAAGSTRUCTUUR EN OVERSPANNING

Toestand: goed

Onderhoud: redelijk

Risico op gevolgschade: redelijk

Toelichting: De buitenmuren zijn in goede staat. Plaatselijk ontbreekt voeg- of pleisterwerk.

Aan de draagbalken van de tussenvloeren van de toren zijn enkele gebreken.

- SCHRIJNWERK EN BEGLAZING

Toestand: goed

Onderhoud: redelijk

Risico op gevolgschade: redelijk

Toelichting: Algemeen in goede staat, maar bij enkele onderdelen verschromen de verflagen.

- AFWERKING EN INRICHTING

Toestand: goed

Onderhoud: goed

Risico op gevolgschade: redelijk

Toelichting: De wanden en gewelven zijn geschilderd sinds de vorige inspectie en in goede staat.

De schade aan verflagen werd in het vorige rapport gelinkt aan een verstoorde vochtthuishouding als gevolg van de PUR-isolatie op de gewelven, maar er is momenteel geen schade zichtbaar.

- SITE EN OMGEVING

Toestand: redelijk

Onderhoud: matig

Risico op gevolgschade: aanzienlijk

Toelichting: Er zijn gebreken aan de grafmonumenten tegen de gevels.

Financiële gegevens (optioneel)

Opmerking: De vermelde bedragen zijn louter indicatief en vormen geen voorafname op het meerjarenplan 2026-2031 van het lokaal bestuur Lennik. De exploitatie- en investeringsuitgaven dienen mede bekeken te worden in functie van het financieel evenwicht van het MJP 2026-2031 van het lokaal bestuur Lennik.

- Geplande investeringen (*schematisch overzicht van grote werken aan de kerk die moeten gebeuren en waar consensus over is tussen gemeente en centraal kerkbestuur/kerkfabrieken*)

Er zijn geen geplande investeringen, wel onderhoudswerkzaamheden, opgenomen in het meerjarenplan 2026-2031 .

- Exploitatietoelagen

2019	2020	2021	2022	2023	2024
33 354,95	28 865,73	34 434,64	35 229,89	36 041,02	36 868,36

2025	2026	2027	2028	2029	2030
37 712,30	42 528,41	48 986,18	50 193,68	51 428,14	52 690,15

2031
53 980,27

overschotten/tekorten (vorig MJP)

bedrag	begroot	effectief uitbetaald	verschil (met overdracht van overschot)
2019	33.354,95	28.777,32	4.577,63
2020	28.865,73	28.865,72	0,01
2021	34.434,64	24.468,44	9.966,20
2022	35.229,89	23.129,11	12.100,78
2023	36.041,02	31.899,20	4.141,82
2024	36.868,36	29.366,55	7.501,81
2025	37.712,30	lopende jaar	

2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Het kerkgebouw is gelegen in een landelijke omgeving en niet ver van het grote kruispunt Ninove- Brussel en Ternat-Edingen.

Het kerkgebouw ligt in een beschermd dorpsgezicht dat deel uitmaakt van de beschermde omgeving (kasteel De Neufcourt van Eizeringen).

De klokkentoren is in orde en de klokken luiden het uur, het halfuur en Angelus (dag en nacht). De klokken luiden ook bij sterfgevallen en uiteraard voor en tijdens de erediensten, huwelijken en dopen.

Er is een ruime parking aanwezig waaronder plaatsen voor 2 personen met een beperking. Er zijn ook 2 elektrische laadpalen.

Het huidige kerkhof ligt juist tegenover de ingang van de kerk. De pastorie staat eveneens juist naast de kerk. De benedenverdieping is in gebruik voor de parochie en de kerkfabriek.

Een afdeling van het buitengewoon onderwijs (BLO) Sint-Franciscus, een afdeling van de lagere school 'Sint-Godelieve-Instituut en de gemeentelijke basisschool situeren zich in de nabije omgeving (500 m).

In dezelfde omgeving bevindt zich ook de parochiezaal 't Trefpunt Sint-Jozef. De kerk en de parochiezaal worden door de scholen gebruikt bij mogelijke rampen.

2.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

De geloofsgemeenschap van de Sint-Ursulaparochie is nog steeds een levende kerkgemeenschap waar alle taken nog vervuld kunnen worden door de vele vrijwilligers.

De kerk

De kerk is op heden volledig in orde, zowel wat de binnenkant als de buitenkant betreft. Het is een eenvoudige maar aangename, rustgevende ruimte om liturgie te vieren die goed bijgewoond wordt. Mensen (ook van buiten de parochie), die moeilijk te been zijn komen graag naar deze kerk omdat ze zeer toegankelijk is.

Ieder weekend en op hoogdagen wordt er eucharistie gevierd. De kerkgang is hier nog goed. Door haar ligging is de kerk jammer genoeg alleen maar open tijdens, voor en na de vieringen.

Op Allerheiligen is de kerk wel open, omwille van het vele volk dat dan ook naar het kerkhof (rechtover de kerk) gaat en eveneens de kerk even binnen komt om een kaarsje te branden of om te bidden.

De kerk wordt gebruikt voor kerkelijke uitvaarten en huwelijken. Verder wordt ze gebruikt voor de doopsels en catechesemomenten. Eveneens maken de scholen uit de omgeving gebruik van de kerk om hun vieringen tijdens de schooluren te verzorgen. Naast de vieringen van de parochie behoudt de school voor buitengewoon onderwijs (BLO), hun optie voor aparte eerste communievieringen en vormselvieringen in deze kerk.

Het versieren van de kerk en het wassen van het kerklinnen wordt op regelmatige tijdstippen gedaan door vrijwilligers. Het onderhoud gebeurt 4 keer per jaar door een poetsfirma.

Alle vieringen worden opgeluisterd door het orgel met orgelist en bij een uitvaart is steeds het zangkoor aanwezig. Koorleden uit de parochies binnen onze federatie versterken mekaar waar nodig.

Er is een groep van lectoren die om de beurt hun taak in de liturgie vervullen.

De kerststal wordt ieder jaar geplaatst door vrijwilligers. De parochiale verenigingen maken gebruik van de kerk voor hun vieringen, het gedenken van hun overledenen en eventuele jubilea.

In de kerk hadden occasioneel reeds enkele concerten plaats. Het is belangrijk dat dergelijke activiteiten passen binnen de bestemming van het gebouw en geen afbreuk doen aan het sacrale.

De pastorie

De eerste en tweede verdieping wordt ter beschikking gesteld van het OCMW als noodwoning. Het gelijkvloers wordt gebruikt door de kerkfabriek, de parochie (vergaderingen) en de pastoor heeft er een bureel.

Naast de pastorie is er ook een mooie ruimte gemaakt voor de begroeting van kerkelijke uitvaarten. Het onderhoud gebeurt door de kerkfabriek en door vrijwilligers.

De Lourdesgrot en kleine kapellen

De Lourdesgrot is geen eigendom van de kerkfabriek of parochie. Ze maakt deel uit van het kasteel de Neufcourt. De grot is wel toegankelijk voor het grote publiek en krijgt heel wat bezoekers om kaarsjes te branden. De mensen brengen zelf hun kaarsjes mee. In de meimaand, maar ook daarbuiten, wordt er aan de grot, op vrijwillige basis, samen gebeden. De parochiegemeenschap neemt dit engagement voor haar rekening.

2.3. Parochiekerk Sint-Kwintinus

2.3.1. Identificatie

Deelgemeente Sint-Kwintens-Lennik

Postadres: Deken Verbesseltstraat 9A, 1750 Lennik

Gemeente: Lennik

Vicariaat Vlaams-Brabant en Mechelen

Kadastrale ligging: Lennik, 1e afdeling, sectie E, perceelnr. 59a (kerk) en 58c (kerkhof)

Capakey: 23072E0059/00A000

Referentie Onroerend Erfgoed: 39937

Eigenaar: gemeente Lennik

De parochiekerk is in gebruik voor de rooms-katholieke eredienst.

Beschermingen:

Type	Subtype	Object	Datum besluit	Dossier
Kerkgebouw	Monument	1779	25/03/1938	4.01/23104/110.1
Kerkhofmuur	Monument	283	13/06/2000	4.01/23104/106.1
Kerkhof	Dorpsgezicht	284	13/06/2000	4.01/23104/135.1

De kerk is beschermd als monument omwille van het algemeen belang gevormd door de: artistieke waarde, archeologische waarde en de historische waarde.

De kerkhofmuur is beschermd als monument omwille van het algemeen belang gevormd door de historische waarde.

Het kerkhof is beschermd als dorpsgezicht omwille van het algemeen belang gevormd door de historische waarde.

2.3.2. Beschrijving

a) **Cultuurhistorische waarde**

Kerkgebouw

De parochiekerk is in gebruik voor de rooms-katholieke eredienst.

De kerk is gebouwd op een plek waar voordien een bedehuis uit de Karolingische periode, gevolgd door een romaanse constructie uit de 11de-12de eeuw, stond.

De oorsprong van het huidige kerkgebouw dateert wellicht uit de 13de eeuw met aanpassingen van de romaanse vormentaal naar de gotiek in de latere eeuwen.

Het betreft een zandstenen constructie in Brabantse gotiek met nog omgevend kerkhof. De plattegrond ontvouwt een basilicaal schip, een uitspringende dwarsbeuk met kruisingstoren, en een vlak gesloten koor. Het driebeukige schip bewaart een romaanse kern in het metselwerk, wellicht 11de-eeuws, doch werd tijdens de eerste helft van de 17de eeuw in gotische stijl verbouwd

In 1779 wordt de zuidelijke sacristie aangebouwd. In 1858 lijdt het gebouw grote schade door een brand, waarbij een deel van het interieur in de vlammen opging en bij de heropbouwcampagne de toren instortte. In 1870 wordt de noordelijke sacristie toegevoegd. Bij de heropbouw wordt ook een travee aan het schip toegevoegd.

De middenbeuk wordt geritmeerd door spitsboogvormige scheibogen op kruisribgewelven waarvan de ribben uitlopen op schalken met kapiteeltjes en voetstukken rustend op de dekplaat der zuilen met koolbladkapiteel. Een gelijkaardig overweldigingssysteem is aanwezig

in de zijbeuken, doch voorzien van zware gordelbogen op consoles met lichte renaissance-inslag. Het jaartal 1631 wordt vermeld op de gordelboog van de zuidzijbeuk. De zijbeuken worden verlicht door middel van spitsboogvensters (17de eeuw); de kleine bovenlichten kregen hun huidige spitsboogvorm slechts bij de wederopbouw na 1858.

De kerk bevat een uitspringend transept van vijf traveeën, daterend uit de eerste helft van de 14de eeuw. De noordtranseptarm werd sterk beschadigd bij de brand en in 1859 aangepast (jaartal in de geveltop). In dit deel twee traveeën, slechts verlicht door een spitsboogvenster in de noordpuntgevel. De zuidtranseptarm, uit de tweede helft van de 14de eeuw, behoudt zijn oorspronkelijke zuidpuntgevel met een breed spitsboogvenster geflankeerd door steunberen en uitlopend op de versierde geveltop: drie spitsboognissen gevuld met een driepas boven een rondboog, die aanvankelijk de beelden van Onze-Lieve-Vrouw, Sint-Kwinten en Sint-Gertrudis (of wellicht te vereenzelvigen met opnieuw Sint-Kwintinus) herbergden (nu opgesteld in de kunstkapel in de kerk). Tegen de westgevel zijn traptorentjes gebouwd.

De kruisingstoren uit midden 14de eeuw diende na de brand heropgebouwd; vierkante pijlers met hoge spitsbogen en een stergewelf opgevangen door consoles. Spitsboogvormige galmgaten en een hoge torennaald (1867) die de kerk haar typische silhouet verleent.

Het koor van vier traveeën met vlakke sluiting, werd aangevat circa 1250 en voltooid tegen het einde der eeuw. Vroeg-gotische elementen zijn terug te vinden in de plint van de oostmuur en in de aanzet van lisenen, die echter doodlopen ter hoogte van de vensterdorpel. Gedicht spitsboogvenster in de sluiting en hoge lancetvensters in de koortraveeën (de oostelijke dichtgemetseld). Bij de verbouwing na 1858 werden de muren en vensters licht verhoogd en het koorgewelf aangebracht.

De zuidsacristie is gedateerd: "I.B. Geerts 1779"; De noordsacristie dateert van 1874, architect Hansotte.

Een volledige beschrijving en de definiëring van de archeologische en historische waarde van het gebouw wordt gegeven door het Beheerplan Parochiekerk Sint-Kwinten, kerkhof en kerkhofmuur Sint-Kwintens-Lennik, opgesteld door Studio Roma CVBA, Abdij Vlierbeek 7, 3010 Kessel-Lo, in 2020 en goedgekeurd door het gemeentebestuur van Lennik.

Interieur

Schilderijen van Gaspar De Crayer, een doek met Christus aan het Kruis op het hoofdaltaar en een paneel met Marteling van Sint-Kwinten op het zuidaltaar (gesigneerd C. Crayer F) van circa 1656; Aanbidding der Herders van M. De Hase (midden 18de eeuw) op het noordaltaar; het belangrijkste beeldhouwwerk werd in een kapel aan het eind van de noordzijbeuk gegroepeerd: een bas-reliëf met Calvariegroep in een drielobbige nis, van circa 1250 (oorspronkelijk in de koorgevel), de beelden van Onze-Lieve-Vrouw, Sint-Kwinten en Sint-Gertrudis (14de eeuw) afkomstig van de zuidtranseptgevel, een Ecce Homo (1652?), een volkse Sint-Rochus, 17de eeuw(?); communiebank in rococostijl van Van Der Haegen, afkomstig van de abdij van Ninove(?), een régence preekstoel (eerste helft 18de eeuw) en een Louis XVI-biechtstoel (tweede helft 18de eeuw).

Een volledige beschrijving en de definiëring van de artistieke waarde van het gebouw wordt gegeven door: Beheerplan Parochiekerk Sint-Kwinten, kerkhof en kerkhofmuur Sint-Kwintens-Lennik, opgesteld door Studio Roma CVBA, Abdij Vlierbeek 7, 3010 Kessel-Lo, in 2020 en goedgekeurd door het gemeentebestuur van Lennik.

Aanvullende informatie

Het kerkhof werd grotendeels geruimd (zerken, geen lichamen) in 2006-2009, enkele grafzerken bleven bewaard tegen het schip van de kerk omwille van cultuurhistorische redenen of als getuige van een richting in de funeraire kunst. Op het kerkhof bleven twee, vermoedelijk, 18de-eeuwse grafkruisen bewaard.

De datering van de kerkhofmuur is niet bekend. Hij is ruim 236 meter lang en toont twee belangrijke bouwfases. Het oudste, circa 1,4 meter hoge gedeelte, is volledig opgetrokken uit baksteen, op sommige plaatsen verstevigd met steunberen en afgewerkt met hardstenen dekplaten. Aan de zijde van de markt wordt de muur onderbroken door een brede toegang, geflankeerd door rijzige hardstenen hekpijlers met bol- en kruisbekroning. Het oude smeedijzeren hekken werd verwijderd. Volgens oude foto's bevond zich een gelijkaardige toegang aan de noordwestkant. In deze zone werd de oude muur evenwel vervangen door een lagere versie deels volledig in moëllons en deels in combinatie met baksteen uitgevoerd. Aan de oostzijde fungeert de kerkhofmuur tevens als tuinmuur, aan de zuidzijde belijnt hij het steegvormige tracé van voetweg 106.

Bronnen

Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Parochiekerk Sint-Kwinten met kerkhof, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/39937>

De Maegd C. & Van Aerschot S. 1975: Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Vlaams-Brabant, Halle-Vilvoorde, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 2N, Gent.

Onroerend Erfgoed, Digitaal beschermingsdossier DB002120, Kerkhofmuren & pastorie van Gaasbeek (S.N., 2000)).

Parochiekerk Sint-Kwinten, kerkhof en kerkhofmuur. Sint-Kwintens-Lennik. Beheersplan. Studio Roma, 2022, 185 p. + bijlagen.

Vincx, J., Sint-Kwintens-Lennik, De Kerk, in Eigen Schoon en de Brabander, 1929-30, p. 73-109.

b) Gebouw en architecturale mogelijkheden

De kerk is een beschermd monument. Uitbreidingen, voor zover die zouden mogen worden uitgevoerd, moeten in eerste instantie worden voorgelegd aan het Agentschap Onroerend Erfgoed.

Delen afsplitsen of afschermen kan als het gaat over de bij-sacristie die over een eigen buitendeur beschikt. In de bij-lokalen is geen verwarming.

Voor de liturgische ruimte lijkt afsplitsing moeilijk maar niet onmogelijk. De centrale verwarmingsinstallatie werkt op warme lucht die een correcte circulatie van de luchtstromen nodig heeft, eventueel moet een aangepaste verwarmingsinstallatie geplaatst worden

Behalve het deel van de eredienst is er nog de sacristie, de bij-sacristie (= berging) en kelder (= verwarmingsinstallatie).

Er is een toilet in de kerk dat verbonden is met de bij-sacristie. Het is niet toegankelijk voor mensen in een rolstoel. Met uitzondering van het koor is de kerk wel toegankelijk voor mensen in een rolstoel (ingang langs het marktplein).

In 2013 werd de inbraak- en brandbeveiliging van de kerk vernieuwd.

Van de geplande volgende fases in de restauratie werd sinds 2017 niets gerealiseerd door een conflict met de architect. Waren gepland:

- Lot 2: Electriciteitsinstallatie
- Lot 3: Restauratiedossier Kruising, Noord- en Zuidtransept, sacristie, berging
- Lot 4: Schilderwerken
- Lot 5: Glas-in-loodramen.

Een nieuwe restauratiecyclys zal worden opgestart.

De verwarmingsinstallatie is enkele jaren geleden volledig herzien en dus in orde.

De kunstkapel bevat waardevolle kunstvoorwerpen, o.a.:

- De beelden van O.-L.-Vrouw, Sint-Geertrui en Sint-Kwintinus, afkomstig van de zuidtranseptgevel
- Christus op de koude steen, een houten beeld uit de 16de eeuw
- Een romaans beeldhouwwerk van rond 1230 dat de gekruisigde Christus voorstelt.

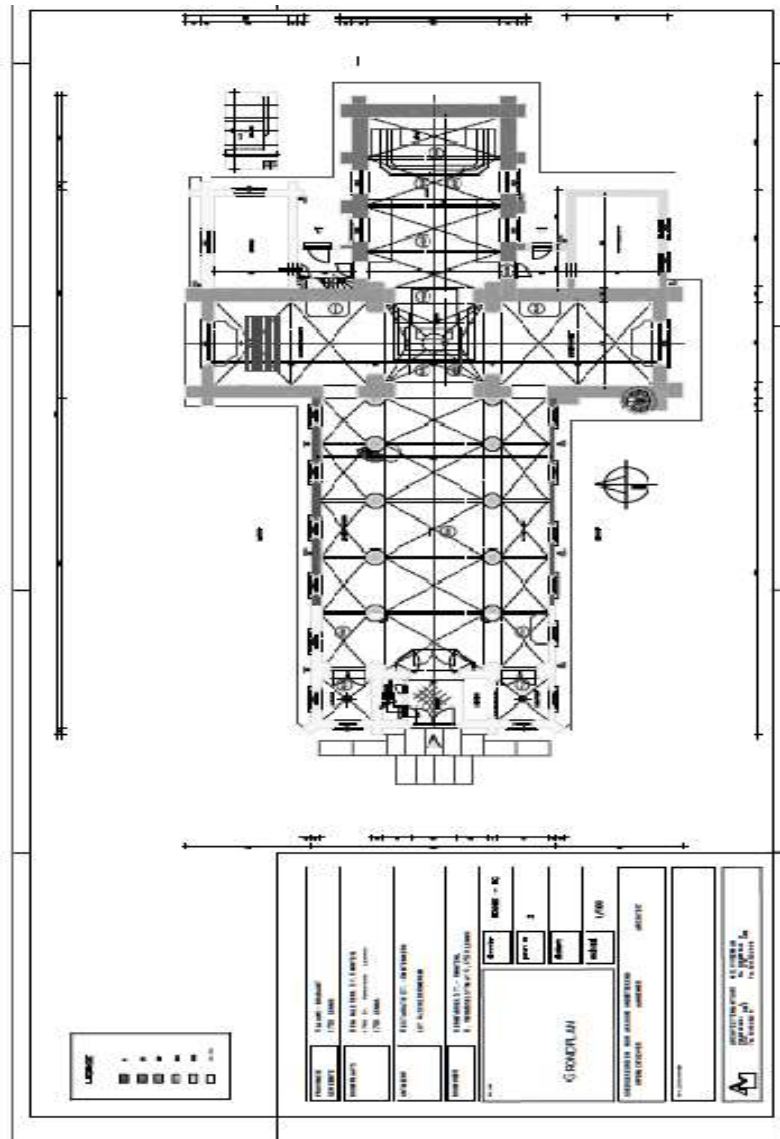
Ook de schilderijen van Gaspard De Crayer “Christus aan het Kruis” en “De marteling van Sint-Kwintinus” en het schilderij van Max. De Haese “De aanbidding der herders” zijn waardevolle stukken die te bezichtigen zijn in de kerk.

Eén van de kruisen op het kerkhof is dit van Frans-Jozef De Gronckel, uitvinder van de naam Pajottenland. Het kerkhof herbergt ook de familiegraven van de prominente Lennikse families Vossen en Velge.

De kerk wordt, naast het gebruik voor erediensten, ook beschikbaar gesteld voor scholen in de buurt, kleine concerten, voordrachten, rondleidingen (op aanvraag) en andere culturele evenementen die door de (lokale) gemeenschap worden aangevraagd. De kerkfabriek staat open voor alle evenementen die respect hebben voor de waarden van de kerk en die bijdragen aan de versterking van de betekenis ervan. Het betreft evenementen waarvoor het kerkgebouw in zijn huidige staat geschikt is.

Afmetingen van het gebouw

Lengte: 49m, breedte: de grootste breedte is 28m, de kleinste breedte is 15 m. De geschatte oppervlakte bedraagt ± 1.000 m².

Aanwezige voorzieningen

Sanitair	Toilet in de sacristie
Verwarming	Warme lucht blazer op basis van stookolie. Recent herzien, jaarlijks nazicht
Verlichting	Gewone lampen aangevuld met LED-lampen
Keukenvoorzieningen	Geen keuken aanwezig
Audiosysteem	Audiosysteem aanwezig en functionerend
Beeldscherm(en)	Geen beeldscherm aanwezig

Rolstoeltoegankelijkheid	Trapvrije toegang voor rolstoelgebruikers via de sacristie. Het koor is door de verhoging niet toegankelijk
Diefstal- en brandbeveiliging	Aanwezig en verbonden met een alarmcentrale
Bliksembeveiliging	Aanwezig
Gsm-operatoren	Geen zendmasten op de kerk

Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen (optioneel)

Er is nog geen diepgaande studie gebeurd naar de mogelijkheden en kosten van ecologische en duurzame ingrepen.

Zonnepanelen (en batterijen)	Niet aanwezig
Regenwateropvang	Defect
Dakisolatie	Niet aanwezig
Groendak	Niet aanwezig
Warmtepomp	Niet aanwezig
Warmtenet	Niet aanwezig
Windenergie	Niet aanwezig
Aquathermie	Niet aanwezig

Biodiversiteit

Navraag bij Uilenwerkgroep Pajottenland en Zennevallei leert dat recent de mogelijkheid werd onderzocht om een kerkuilnestkast te plaatsen. De vorige kast werd verwijderd tijdens een vorige restauratie heeft geen informatie opgeleverd over de eventuele aanwezigheid van dieren of specifieke flora. Er werd in de onmiddellijke buurt een kerkuilkoppel waargenomen in de schouw van een woning. De aanwezigheid van gierzwaluwen en vleermuizen dient verder onderzocht te worden.

Bouwfysische toestand

Het kerkgebouw heeft op korte termijn heel wat materiële zorg nodig.

Parochiekerk Sint-Kwinten

Bouwfysische toestand	Globaal gesproken is de toestand van het gebouw 'goed'. Er zijn echter een aantal aspecten die een dringende aanpak vereisen
-----------------------	--

Datum laatste inspectie	2024
Interieur toestand	Schilderwerken zijn (dringend) nodig
Recente restauraties	<p>Vernieuwing van brand- en inbraak beveiliging</p> <p>Restauratie kerk fase I – Westgevel + toren + koor + inkompoort (vóór 2017)</p> <p>Van de andere geplande werken (fase 1-2-3-4) werd niets uitgevoerd door onenigheid met de architect. De samenwerking met deze persoon werd intussen beëindigd en een procedure voor de aanduiding van een nieuwe architect wordt opgestart..</p>
Urgente problemen	<p>Het beheerplan van Studio Roma voorziet de volgende dringende beheersmaatregelen (prioriteit 1 – dringend):</p> <ul style="list-style-type: none"> √ Herstel van de strijk balk in de zolder van de stookruimte √ Herstel van de weggerotte trek balk van het spant en de aanpalende muurplaat √ Herverankering van enkele losse leien √ Herstel van het houten buitenschrijnwerk (incl. reiniging, behandelen, indien nodig vervangen, aansluitingen en herschilderen na de restauratie) √ Herstel van het dakje tegen het zuidtransept <p>Daarnaast zijn er nog een rist maatregelen in het beheerplan opgenomen die op korte termijn dienen uitgevoerd te worden (prioriteit 2).</p> <p>Ook de Monumentenwacht duidt in haar rapport 2024 de meest dringende problemen aan. Deze vormen een lange lijst. Hierna worden de niet-uitgevoerde aanbevelingen uit 2017 en nieuwe aanbevelingen 2024 weergegeven:</p> <ul style="list-style-type: none"> √ Maak het gebouw goed bereikbaar voor onderhoud en inspectie. √ Torenzolders opruimen.

	<ul style="list-style-type: none">√ Ga na of u recht hebt op een verhoogde erfgoedpremie van het agentschap Onroerend Erfgoed.√ Bijkomende klimhaken plaatsen op het dak van de traptoren.√ Jaarlijks nazicht dakbedekking√ Onderhoud en schilder de ijzeren buitenelementen√ Herstel de vochtinfiltraties√ Regelmatig nazicht en kuisen goten√ Herstel de metalen goten.√ Gebreken kapconstructie herstellen.√ Aantasting door grote klopkever bestrijden√ Laat de scheuren in de traptoren controleren door een stabiliteitsingenieur.√ Muurwerk herstellen√ Vervang de houten lateien√ Herschilderen en herverankeren diefijzers√ Herschilderen buitenschrijnwerk en regelmatig onderhoud√ Herstel glas-in-lood.√ Beplanking sacristiezoldervloer vernieuwen sacristiezolder√ Plankenvloer van de laagste torenzolder in orde brengen√ Dakje aan de zuidergevel in orde brengen of consolideren tegen verder verval√ Buitenbeeld restaureren
--	---

Financiële gegevens (optioneel)

Opmerking: De vermelde bedragen zijn louter indicatief en vormen geen voorafname op het meerjarenplan 2026-2031 van het lokaal bestuur Lennik. De exploitatie- en investeringsuitgaven dienen mede bekeken te worden in functie van het financieel evenwicht van het MJP2026-2031 van het lokaal bestuur Lennik.

In het verleden werden diverse restauratiefases geformuleerd door architect Vyverman. De samenwerking met deze architect werd stopgezet. Gezien de verdere degradatie van het gebouw zijn alle studies die in het verleden werden gemaakt volledig achterhaald. Ook de voorziene bedragen zijn door het grote tijdsverloop sinds opmaken niet meer relevant.

De procedure voor de aanstelling van een nieuwe restauratie-architect is opgestart. Vervolgens zullen nieuwe prioriteiten en voorziene bedragen moeten vastgelegd worden en dient overleg met de gemeente opgestart te worden.

2019	2020	2021	2022	2023	2024
-	-	-	-	-	-

2025	2026	2027	2028	2029	2030
-	-	-	-	-	-

2.3.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Het kerkgebouw is gelegen in het centrum van Sint-Kwintens-Lennik, daar waar ook het commerciële centrum aanwezig is, dat levendig en dynamisch is. Lennik vormt, voor historische redenen, het centrum van de regio.

De klokkentoren is in orde en de klokken luiden het uur en het halfuur. De klokken luiden ook bij sterfgevallen, huwelijken en uiteraard voor en tijdens de erediensten.

De kerk is gemakkelijk bereikbaar via openbaar vervoer: bussen stoppen op de markt. Halte De Lijn ligt op 50 m van de kerk (141 Brussel – Leerbeek en 142 Brussel – Leerbeek (via Gaasbeek).

Er is ruim parking aanwezig (betalend of met parkeerschijf) waaronder 2 plaatsen voor personen met beperkingen. Het kerkhof rond de kerk is niet meer in gebruik maar is verzorgd als een mooie tuin. De pastorie (in gebruik door de gemeente) met daarnaast het nog te realiseren gebouw voor kerkfabriek (vergaderingen, archiefruimte) liggen tegenover de kerk. Op 100 m afstand is de parochiezaal gelegen. De Kleine Prins (kleuter- en lager vrij onderwijs) ligt op 500 m van de kerk.

Vzw Zonnestraal (zorgaanbieder in de regio Vlaams-Brabant die mensen met een beperking ondersteunt) ligt in de nabije omgeving.

Met haar monumentale toren is de Sint-Kwintinuskerk, centrum voor onze religieuze en culturele gemeenschap, van ver herkenbaar. Rond de kerk ligt het voormalige kerkhof. Het merendeel van de grafzerken werden een 15-tal jaren geleden geruimd, enkel zerken met cultuurhistorische waarde of als getuige van een zekere stijl of periode werden behouden.

De kerk en de kerkhofmuur zijn beschermd als monument, het kerkhof als dorpsgezicht.

Het is de betrachting van het gemeentebestuur om de ruimte van het kerkhof beter te integreren in de algemene openbare ruimte in het dorpscentrum (zie beheerplan).

Lennik wordt gekenmerkt door een grote afwezigheid van culturele infrastructuur voor bv. de organisatie van concerten, voordrachten, toneelvoorstellingen, ... Vandaag wordt de kerk naast haar primaire functie voor de eredienst reeds beschikbaar gesteld voor culturele en religieuze evenementen, zoals concerten, recitals, voordrachten, geleide bezoeken en Open Kerkendag. Het gaat voornamelijk om valorisatie. Mits structurele ingrepen kan een volwaardige nevenbestemming van het gebouw in deze richtingen georiënteerd worden. Het traject tot herbestemming zal in deze legislatuur worden opgestart.

2.3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Parochiekerk Sint-Kwintinus

De geloofsgemeenschap van de Sint -Kwintinusparochie is de minst levende gemeenschap van de vier parochies.

De kerk

De kerk heeft een verzorgde en artistieke binnenruimte.

Wekelijks is er een eucharistieviering op zaterdagavond. De Sint-Kwintinuskerk biedt plaats voor grotere vieringen maar de zaterdagavondviering worden maar heel beperkt bijgewoond. Gemiddeld zijn er een 30-tal personen aanwezig.

De kerk is op dit ogenblik 7 dagen op 7 open, gedurende het hele jaar, voor mensen die willen bidden of bezinnen, maar eveneens voor mensen die de historische waarde en architectuur willen aanschouwen.

De kerk wordt gebruikt voor kerkelijke uitvaarten en huwelijken. Verder wordt ze gebruikt voor de doopsels en catechesemomenten.

Met de paaswake, op kerstavond, de vormselviering en Aswoensdag is een dergelijke grote kerk wel handig.

De kerk wordt elke dag schoongemaakt door een vrijwilligster en bij feestdagen , tot nu toe, door een vrijwillige poetsploeg (3 personen).

Het Sint-Kwintinuskoor luistert elke zaterdagviering en alle kerkelijke uitvaarten op.

Er zijn lectoren en verschillende organisten. Misdienaars uit de federatie komen bij de grote vieringen ondersteunen.

De kerststal wordt jaarlijks door enkele vrijwilligers geplaatst.

De kerk wordt, naast het gebruik voor erediensten, ook beschikbaar gesteld voor scholen in de buurt voor ondermeer schoolvieringen, concerten, recitals, voordrachten, rondleidingen, Open Kerkendag en andere culturele evenementen die door de (lokale) gemeenschap worden aangevraagd. De kerkfabriek staat open voor alle evenementen die respect hebben voor de waarden van de kerk en die bijdragen aan de versterking van de betekenis ervan. Het betreft evenementen waarvoor het kerkgebouw in zijn huidige staat geschikt is. Het betreft hier voornamelijk valorisatie.

De pastorie - deken Verbesselthuis

De dekenij is een presbyterium volgens de overeenkomst tussen kerk en staat tijdens de Franse overheersing. Vandaar dat de gemeente een gebouw (het Dekan Verbesselthuis) ter beschikking stelt van de kerkraad in ruil voor de afstand van het gebruik van de pastorie.

Dit huis is de zetel en dus het officiële adres van de kerkfabriek. Ook de kerkraad van O.-L.-Vrouw Gaasbeek vergadert er. De zoneraad vergadert er eveneens en er is ruimte voor de archieven van de kerkfabrieken van de pastorale zone (federatie) en er is ook een bureel voor de pastoor.

De kapellen

Binnen de parochie Sint-Kwintinus staan er verschillende veldkapellen, die door de buurt worden onderhouden. De kerkfabriek Sint-Kwintinus is eigenaar van de kapellen van Ten Nelleken en Saffelberg, beide beschermd erfgoed, en besteedt hieraan de nodige zorg. Op regelmatige tijdstippen stelt de plaatselijke gemeenschap deze kapellen open voor het publiek. Deze vorm van samenhang met religieuze inslag wordt door de kerkraad religieus ondersteund.

2.4. Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw

2.4.1. Identificatie

Deelgemeente Gaasbeek

Postadres: -

Gemeente: Lennik

Vicariaat Vlaams-Brabant en Mechelen

Kadastrale afdeling: LENNIK 3 AFD/GAASBEEK/

Kadastrale sectie: A

Perceel: 0008/00A000

Capakey: 23022A0008/00A000

Referentie Onroerend Erfgoed: 39926

Eigenaar: gemeente Lennik

De parochiekerk is in gebruik voor de rooms-katholieke eredienst.

Beschermingen:

Objectnummer	Datum besluit	Datum publicatie besluit	Opmerkingen
OB000483	13 januari 1943	5 februari 1943	
OB000485	05-Nov-46	21-Dec-46	Ligt in een beschermd dorpsgezicht (dorpskom).
OB000486	5 februari 1973	20 juni 1973	Ligt in een beschermd landschap (uitbreiding dorpskom).
OB001351	13 juni 2000	19-Sep-00	Winkelstraat: kerkhofmuur Onze-Lieve-Vrouwkerk met hekken en trappen.

Naam: parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw

Geografische ligging

- 1750 Lennik (deelgemeente Gaasbeek)
- Provincie: Vlaams-Brabant

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Vlaams-Brabant en Mechelen
- Dekenaat of Regio: dekenaat Halle, pastorale zone Lennik
- Parochie: Onze-Lieve-Vrouw Gaasbeek

Eigenaar: gemeente Lennik

Bescherming(en)/vastgesteld

- Beschermd
- Referentie Onroerend Ergoed: 39926
- Beschermd als monument, stads- of dorpsgezicht, cultuurhistorisch landschap, UNESCO ...
De parochiekerk werd op 13 januari 1943 als monument beschermd. Op 5 november 1946 werd de dorpskom van Gaasbeek beschermd als cultuur-historisch landschap met een uitbreiding op 5 februari 1973. Op 13 juni 2000 werd de kerkhofmuur met inbegrip van hekken en trappen beschermd als monument;
- Archeologische zone: geen info

2.4.2. Beschrijving

Op verzoek van de gemeente Lennik heeft Studio Roma CVBA een “Beheersplan Onze-Lieve-Vrouwkerk met Kerkhof en Kerkhofmuur – Gaasbeek” opgesteld in oktober 2021. Dit document bevat 180 bladzijden. Ondertussen werd de renovatie van de Kerkhofmuur gerealiseerd.

a) Cultuurhistorische waarde

In 1381 werd door toedoen van Sweder van Abcoude, heer van Gaasbeek, de lokale kapel verheven tot parochiekerk. Het koor is wellicht het overblijfsel van de eerste kapel uit de 13de eeuw [1240-1260]. Het schip werd bijgebouwd in de 16de eeuw. De kerk werd zwaar beschadigd door oorlog op het einde van de 17de eeuw. De zijbeuken en de binneninrichting in barok en roccoco dateren uit de 18de eeuw.

De parochiekerk is in gebruik voor de rooms-katholieke eredienst.

Mooi bakstenen kerkje met omringend kerkhof ingeplant aan de voet van een heuvelrug, met beboomd rechthoekig dorpsplein ten westen. De plattegrond omvat een driebeukig schip van twee traveeën, twee ongelijke transeptarmen, en een vierkant koor met driezijdige sluiting; achthoekige leien dakruiter boven de kruising; sacristieën ten zuiden (1779) en ten noorden (1951).

Breed en ondiep schip onder een steil zadeldak; middenschip en noordpartij dateren uit de 16de eeuw doch werden aangepast bij het bouwen van de zuidzijbeuk in de 18de eeuw.

Brede westgevel met voluutafwerking in de top, twee spitsboogvensters ter verlichting van de zijbeuken en centraal radvenster; arduinen westportaal uit de 18de eeuw (zie Baljuwhuis) met steekbooglatei ingeschreven in een rechthoekige omlijsting met ingediepte voegen, driuplijst en sluitsteen, bekroond met wapenstein van Ph. Schockaert, heer van Gaasbeek.

Noordgevel voorzien van zandstenen spitsboogvensters en steunberen met dubbele versnijding; sterk uitspringende noorddwarsarm met gelijkaardig venster en overhoekse steunberen. Twee bakstenen spitsboogvensters in de zuidgevel; nauwelijks uitspringende zuiddwarsarm met een venster als aan de noordzijde, de gevel werd echter in de loop van de 18de eeuw verbouwd bij het optrekken van de aanleunende sacristie.

Interieur gemarkeerd door rondboogvormige scheibogen op zuilen met dekplaat en sokkel; aan de noordkant is de oorspronkelijke spitsboogvorm nog zichtbaar. Beide dwarsarmen worden in het interieur slechts als dwarskapellen ervaren (geen kruising).

Midden- en zijbeuken zijn overkluisd met bepleisterde tongewelven, de dwarskapellen met vlakke zolderingen. Spitsboog naar het koor.

Koor uit de 16de eeuw met driezijdige sluiting, voorzien van spitsboogvensters en een bepleisterd tongewelf van 1756.

Zuidsacristie uit de 18de eeuw, deels geïntegreerd in de dwarsarm, deels uitspringend met een schilddakje; twee steekboogvensters. Noordsacristie met lessenaarsdak in 1951 (chronogram op de deurlatei) gebouwd tegen de noordarm.

Mobilair. Schilderijen: Mystiek huwelijk van Sint-Catharina (17de eeuw); de vier evangelisten (17de eeuw), Heilige Lucia en Heilige Rochus (1816, J. De Lantsheer) op de zijaltaren; terracottabeeld Christus op de Koudensteen (16de eeuw), op het kerkhof tegen de koorsluiting.

Zeer rijk *meubilair* uit de 17de eeuw en voornamelijk uit de 18de eeuw: barok hoofdaltaar (1740), rechterzijaltaar (circa 1630) met Italiaans relikwiekruis uit de 17de eeuw, linkerzijaltaar van 1739; lambrisering en gestoelte met barok inslag in het koor (1747) en met rococo inslag in het schip (1787) met ingebouwde biechtstoelen; rococobiechtstoel (circa 1760) in de noorddwarsarm; kansel van 1739; relikwiekasten (1747) van F. Vander Borght; orgel in empirestijl (1823) van Van Peteghem; arduinen doopvont met koperen deksel (17de eeuw).

Aanvullende informatie

Het ommuurde kerkhof is vandaag nog in gebruik. Op het kerkhof bleef een fraaie collectie grafstenen bewaard die de 19de en 20ste eeuw overspannen. Enkele fraaie neoclassicistische graftekens met funeraire symboliek die verband houden met de eigenaars van het nabijgelegen

kasteel zijn achter het koor gelegen (Carolus Arconati-Visconti + 1839; Paulus Arconati-Visconti; Brigitta Josepha Scockaert + 1796). Afgezien van de zone waar begraven wordt, heeft het kerkhof een unieke grasmat met streekeigen planten.

Het omliggende kerkhof is 17 are 20 centiare groot. Het wordt volledig omsloten door een, afhankelijk van de terreinhelling, sterk in hoogte variërende en getrapte uitgewerkte bakstenen muur met een totale lengte van 230 meter. De hoofdingang aan de westkant wordt geaccentueerd door twee bakstenen pilasters met smeedijzeren hekken, voorafgegaan door een hardstenen trappartij gevat tussen lage muurtjes met bolbekroning op de hoeken. Drie smalle, in de muur uitgespaarde toegangen bedienen via enkele hardstenen trappen met smeedijzeren leuning het kerkhof aan de noord- en zuidzijde. Aan de noordoostzijde zorgt een poortje voor een rechtstreekse verbinding met de naastgelegen pastorie.

(Bronnen:

Daemen, Caroline (14-04-2016)

De Maegd C. & Van Aerschot S. 1975: Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Vlaams-Brabant, Halle-Vilvoorde, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 2N, Gent.

Auteurs: De Maegd, Christiane & Van Aerschot, Suzanne, datum tekst: 1975

Onroerend Erfgoed, Digitaal beschermingsdossier DB002120, Kerkhofmuren en pastorie van Gaasbeek (PAESMANS G., 2000). Mertens, Joeri (02-10-2015)

Bron: Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw met ommuurde kerkhof, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/39926>

b) Gebouw en architecturale mogelijkheden

Op dit moment is de kerk voornamelijk in gebruik voor de rooms-katholieke eredienst.

Het betreft een beschermd monument.

Delen afsplitsen of afschermen is mogelijk in theorie. In praktijk vereist de centrale verwarmingsinstallatie een circulatie van de luchtstromen zodat feitelijke afsplitsingen of afschermingen zonder aanpassingen aan de verwarmingsinstallatie niet mogelijk zijn.

Er is geen toilet in de kerk. Indien nodig maken mensen gebruik van het toilet in één van de herbergen in de buurt.

De kerk is niet toegankelijk voor mensen met een rolstoel. Overal heb je trappen nodig om het kerkhof (nog steeds gebruikte begraafplaats) en de kerk te bereiken.

Verwarming, elektriciteit zijn in redelijk goede staat. Eveneens de klokken die voorzien zijn van de huidige “bediening op afstand”

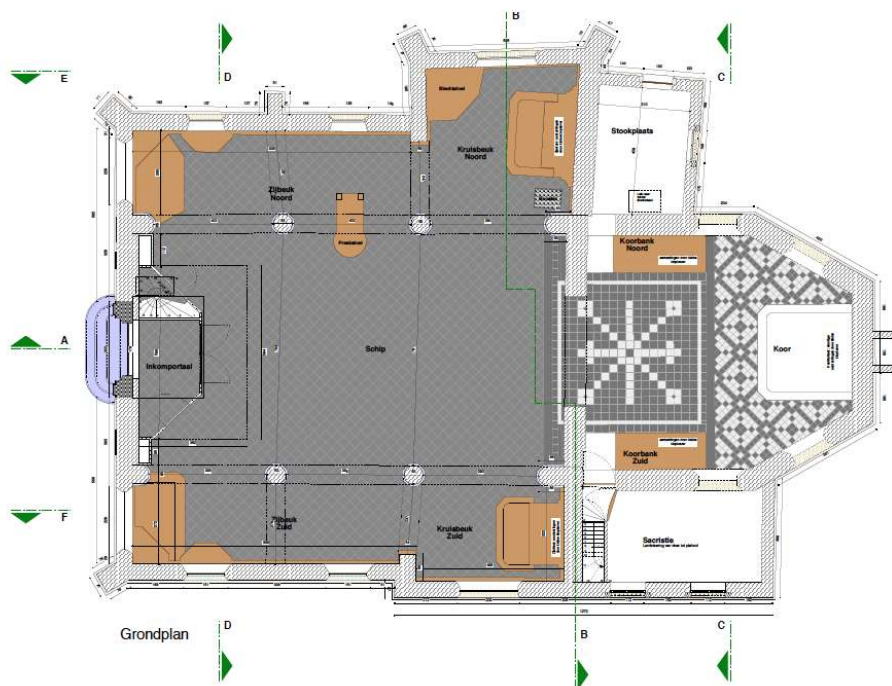
Behalve het deel van de eredienst is er enkel nog een technisch lokaal voor de centrale verwarming en sacristie.

De kerk wordt, naast het gebruik voor erediensten, ook beschikbaar gesteld voor scholen in de buurt, kleine concerten, voordrachten, rondleidingen (op aanvraag) en andere culturele evenementen die door de (lokale) gemeenschap worden aangevraagd. De kerkfabriek staat open voor alle evenementen die respect hebben voor de waarden van de kerk en die bijdragen aan de versterking van de betekenis ervan. Het betreft evenementen waarvoor het kerkgebouw in zijn huidige staat geschikt is.

AFMETINGEN VAN HET GEBOUW

De opgegeven afmetingen zijn schattingen. Het beheersplan opgemaakt door Studio Roma op verzoek van de Gemeente Lennik bevat gedetailleerde plannen.

Lengte: 26m

Breedte: de

grootste breedte is 20m, de kleinste breedte is 12 m.

Bouwfysische toestand

Aangesloten bij Monumentenwacht

Zie verslag Monumentenwacht in bijlage (inspectiedatum: 8 oktober 2024).

Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw

Bouwfysische toestand	redelijk
Onderhoud	slecht
Risico's	aanzienlijk
Datum laatste inspectie	2024
Interieur toestand	verslag nog niet ontvangen
Datum laatste inspectie	2024
Recente restauraties	<p>Renovatie van de kerkhofmuur</p> <p>Vervangen van brander verwarming</p>
Urgente problemen	geen

Oppervlakte

- oppervlakte in m²: maximum 520 m² (indien de maximum breedte wordt genomen)
- voeg grondplan toe: wij verwijzen naar pagina 34 en 35 van het beheersplan opgesteld door Studio Roma op verzoek van de gemeente Lennik;
- noteer de vrije hoogte
- aantal zitplaatsen: 130

Opbouw (optioneel)

- type gebouw: Parochiekerk, Gotiek, zaalkerk met kruisingtoren
- sacristie en stookplaats
- er zijn geen uitbreidingsmogelijkheden noch mogelijkheid tot compartimentering

Voorzieningen

- Vul onderstaande tabel in met de huidige aanwezige voorzieningen in het kerkgebouw:

Sanitair	geen
Verwarming	Verwarming op mazout
Verlichting	Halogeen en LED
Keukenvoorzieningen	geen
Audiosysteem	Aanwezig (doch relatief oud). Werkt naar behoren?
Beeldscherm(en)	geen
Rolstoeltoegankelijkheid	Niet rolstoeltoegankelijk
Diefstal- en brandbeveiliging	Diestalbeveiliging is aanwezig in het koor en de zijaltaren (G4S)
Bliksembeveiliging	Is aanwezig
Gsm-operatoren	neen

Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen (optioneel)

- Beschrijf de gebeurde ingrepen of eventuele toekomstige kansen m.b.t. duurzaamheid per onderdeel in onderstaande tabel

Zonnepanelen (en batterijen)	Niet aanwezig
Regenwateropvang	Niet aanwezig
Dakisolatie	Niet aanwezig
Groendak	Niet aanwezig
Warmtepomp	Niet aanwezig
Warmtenet	Niet aanwezig
Windenergie	Niet aanwezig

Aquathermie

Niet aanwezig

Biodiversiteit (optioneel als er geen dieren aanwezig zijn)

- Vleermuizen niet aanwezig
- Aanwezige vliegopeningen: uilenbak
- Aanvliegroutes?

Bouwfysische toestand

- Samenvatting rapport Monumentenwacht (zie hoger en recent rapport in bijlage)
- Uitgevoerde restauratiewerken: renovatie kerkhofmuur 2020 en 2021

Financiële gegevens (optioneel)

Opmerking: De vermelde bedragen zijn louter indicatief en vormen geen voorafname op het meerjarenplan 2026-2031 van het lokaal bestuur Lennik. De exploitatie- en investeringsuitgaven dienen mede bekeken te worden in functie van het financieel evenwicht van het MJP2026-2031 van het lokaal bestuur Lennik.

- Geplande investeringen opgenomen in vorige meerjarenplannen. Hiervoor werd door Studio Roma recent een “ontwerp” haalbaarheidsstudie overgemaakt teneinde de renovatie en haar kostprijs te actualiseren. *(schematisch overzicht van grote werken aan de kerk die moeten gebeuren en waar consensus over is tussen gemeente en centraal kerkbestuur/kerkfabrieken)*

Jaar	Werken aan de parochiekerk	Budget	Uitvoering
2026-2029	Fase 1: restauratie aan daken, zolders en voorgevel	Zie hieronder	Bouwkost (incl. BTW) en ereloon
2031-2034	Fase 2: restauratiewerken aan noord-, oost- en westgevel	Zie hieronder	Bouwkost (incl. BTW) en ereloon

- Gewenste investeringen *(opsomming van investeringen die zouden moeten gebeuren – of wenselijk zijn; waar nog geen consensus over is of nog niet ingepland zijn)*
- Exploitatietoelagen en eventuele overschotten/tekorten (zowel vorig als nieuw MJP)

2025	2026	2027	2028	2029	2030
	25.474,74	244.132,87	520.816,79	2.122,89 – 350.000	

2031	2032	2033	2034	2035	2036
20.186,00	193.449,13	412.691,47	1.682,17 - 295.160,84		

Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw Gaasbeek

2.4.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Het kerkgebouw is gelegen in de dorpskern van Gaasbeek. Op ongeveer een kilometer is het kasteel van Gaasbeek gelegen waarmee de kerk een historische band heeft

De kerk is een beschermd monument en maakt deel uit van een beschermd dorpsgezicht.

Er zijn parkeerplaatsen voorzien rond de kerk. Ook zijn er twee parkings voorzien voor gehandicapten.

Rond de kerk is er nog altijd het kerkhof dat tot op heden nog altijd in gebruik is.

De pastorie is een presbyterium maar wordt door de gemeente verhuurd.

De garage verbonden aan de pastorie wordt door de kerkfabriek verhuurd aan derden.

De kerk is eveneens goed bereikbaar met het openbaar vervoer (stophalte aan de kerk zelf).

2.4.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

De parochiegemeenschap van O.L.Vrouw, Gaasbeek is een kleine gemeenschap zonder parochiale verenigingen. Echter qua liturgische gemeenschap mag ze tijdens de zaterdagavondviering rekenen op gemiddeld 50 personen. Van her en der in de omgeving komt men graag ter kerke in Gaasbeek.

De kerk van Gaasbeek is een kleine kerk met ongeveer 130 zitplaatsen.

Het Pajottenland en meer bepaald het Kasteel van Gaasbeek en dus ook Gaasbeek dorp trekken jaarlijks vele toeristen en bezoekers.

Iedere zaterdagmiddag wordt de boerenmarkt gehouden. Bezoekers aan deze markt of kasteelbezoekers brengen vrij regelmatig ook een bezoek aan de kerk. Je kan de kerk beschouwen als een open deur.

Vandaar dat de kerk iedere wordt opengesteld voor bezoekers die er in rust willen bezinnen of die de architectuur en het historisch belang van de kerk willen aanschouwen.

De kerk wordt iedere zaterdagavond gebruikt voor de eredienst, voor kerkelijke uitvaarten en huwelijken. Verder wordt de kerk gebruikt voor de doopsels en catechesemomenten. Ze wordt ook gebruikt door scholen uit de omgeving voor gebed, bezinning en liturgie n.a.v. de opening/sluiting schooljaar. Met Pasen gaat hier de jaarlijkse biechtviering door.

Lokale vrijwilligers zorgen voor het dagelijks openen en sluiten van de kerk, helpen bij het regelmatig onderhoud en de liturgische ondersteuning van de eredienst.

Er zijn voldoende lectoren en iedere zaterdagavond ondersteunt een orgelist de gezangen.

De kerk wordt naast haar primaire functie voor de eredienst ook beschikbaar gesteld voor culturele en religieuze evenementen, zoals concerten, recitals, voordrachten, geleide bezoeken en Open Kerkendagen. De kerk was in het verleden ook al het decor voor een film. Het gaat om evenementen en initiatieven die bijdragen aan de bredere maatschappelijke functie van de kerk, waarbij de ruimte respectvol wordt benut zonder afbreuk te doen aan de essentie en waarden van het kerkgebouw. Het gebruik van de kerk is bedoeld voor initiatieven die de spirituele en culturele betekenis van het gebouw versterken. Er is momenteel nog geen sprake van een nevenbestemming of een herbesteding, het gaat voornamelijk om valorisatie. De kerk blijft primair een plaats voor erediensten en wordt daarnaast gebruikt voor activiteiten die in lijn zijn met haar religieuze en culturele waarden.

Pastorie

De pastorie is een presbyterium, maar aangezien er geen residerend priester is wordt de pastorie verhuurd door de gemeente.

3. NAAR EEN TOEKOMSTVISIE

3.1. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie

Deelgemeente (en wijk)	Kerk	Toekomstvisie
Sint-Martens-Lennik	Sint-Martinuskerk	behoud voor de eredienst met valorisatie
Sint-Kwintens-Lennik (Eizeringen)	Sint-Ursulakerk	behoud voor de eredienst
Sint-Kwintens-Lennik	Sint-Kwintinuskerk	Herbestemming
Gaasbeek	Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw	behoud voor de eredienst met valorisatie

- In deze visie is voorzien dat de kerken in de federatie Lennik behouden blijven als gebouw voor de erediensten (waarvan Sint-Martinus en Onze-Lieve-Vrouw met valorisatie), met uitzondering van de kerk van Sint-Kwintens -Lennik (Sint-Kwintinus)
- Voor de kerk Sint-Kwintens-Lennik zal in de legislatuur (2026-2031) een herbestemmingstraject opgestart worden opgestart.
- Als we de kerk in Sint-Kwintens-Lennik loslaten, dan overwegen we om een deel van de kerk als devotieplek te behouden.

Sint-Martinuskerk

De parochiekerk van Sint-Martinus is in goede staat en er zijn voldoende medewerkers. Ze heeft een goedwerkende kerkfabriek. Het poetsen van de kerk gebeurt nog in eigen beheer. Gemiddeld zijn er 85 personen per viering aanwezig, mede gezien het uitgebreide koor. Er zijn voldoende misdienaars en lectoren. Alles is voor handen om de kerk/erediensten in stand te houden. Pastoraal is er voldoende betrokkenheid vanuit de verenigingen. Sporadisch zijn er ook nog jonge gezinnen met kinderen aanwezig in de vieringen. Het publiek in de kerk in SML is doorsnee jonger dan in de andere kerken. De verenigingen en de jeugdbeweging zijn kerkgelinkt/kerk betrokken. De zoneploeg is van oordeel dat we deze kerk toekomstgericht primair behouden voor de eredienst met valorisatie.

Reeds vandaag wordt de kerk naast haar primaire functie voor de eredienst ook beschikbaar gesteld voor culturele en religieuze evenementen, zoals concerten, recitals, voordrachten, geleide bezoeken en Open Kerkendagen. Het gaat om evenementen en initiatieven die bijdragen aan de bredere maatschappelijke functie van de kerk, waarbij de ruimte respectvol wordt benut zonder afbreuk te doen aan de essentie en waarden van het kerkgebouw. Het gebruik van de kerk is bedoeld voor initiatieven die de spirituele en culturele betekenis van het gebouw versterken. Er is momenteel nog geen sprake van een nevenbestemming of een herbestemming, het gaat voornamelijk om valorisatie

Sint-Ursula

De parochiekerk Sint-Ursula in Eizeringen is, zoals weergegeven in het verslag van Monumentenwacht, in orde. Er is een goed werkende kerkfabriek, er zijn voldoende mensen om de kerk draaiende te houden. Men kan spreken van een levende gemeenschap met gemiddeld 60 personen per viering.

Op basis van de aanwezige levende gemeenschap beslisten de leden van de pastorale zone om deze kerk ook de komende 6 jaar enkel open te houden voor de erediensten. Dit plan werd reeds voorgelegd aan en goedgekeurd door het Bisdome. (Cfr. Bijlage 3 Mail Bisdome – Werner Van Laer)

Er is voor deze kerk een probleem van eigenaarschap. Het is niet duidelijk wie eigenaar is van de kerk. Is dit de kerkfabriek of de gemeente? Eigendomsaktes zijn alles bepalend maar onvindbaar. Er is een vermoeden van eigendom door de kerkfabriek op basis van het artikel in 'Het Volk' van 1/2 januari 1958. Een definitieve toekomstvisie dient te worden gekoppeld aan duidelijkheid hieromtrent.

Sint-Kwintinuskerk

De parochiekerk van Sint-Kwintinus is dringend aan restauratie toe, zoals blijkt uit het rapport van de Monumentenwacht (zie hierboven). De kerkfabriek doet zijn best om de grote uitdagingen om deze kerk te restaureren, op te volgen.

De samenwerking met de architect werd, omwille van een conflict, stopgezet. De procedure voor de aanstelling van een nieuwe architect wordt opgestart. Vervolgens dient door deze expert een volledig nieuwe analyse gemaakt worden inzake de restauratiebehoeften op korte en middellange termijn.

De kerk is een beschermd monument. Het aantal kerkgangers is sterk afhankelijk van de misintenties, maar is gemiddeld beperkt tot 30 personen. De betrokkenheid is beperkt. Het koor kent soms een kleine opkomst en de kerkgangers zijn niet gewend om mee te zingen. Openen en sluiten gebeurt door één persoon, Lectoren is een klein bestand en regelmatig gebeurt het dat er niemand aanwezig is. De bekommernis is dat er geen buffer meer is om dit tekort toekomstgericht op te vangen. Er zijn bloeiende verenigingen, maar ze zijn zo goed als niet-kerkgebonden. Als je bij het huidige publiek in de kerk x + 6 jaar telt, dan is er in de kerk van Sint-Kwintinus wellicht zo goed als geen volk meer aanwezig.

Sint-Kwintinus is de grootste kerk, maar is niet de meest levende kerk. Vandaag wordt de kerk naast haar primaire functie voor de eredienst ook reeds beschikbaar gesteld voor culturele en religieuze evenementen, zoals concerten, recitals, voordrachten, geleide bezoeken en Open Kerkendagen. Het gaat om evenementen en initiatieven die bijdragen aan de bredere maatschappelijke functie van de kerk, waarbij de ruimte respectvol wordt benut zonder afbreuk te doen aan de essentie en waarden van het kerkgebouw. Het gebruik van de kerk is bedoeld voor initiatieven die de spirituele en culturele betekenis van het gebouw versterken. Vandaag gaat het voornamelijk om valorisatie.

Op basis van deze gegevens, beslissen de leden van de federatieploeg en van de werkgroep liturgie (de zone-ploeg) dat deze kerk als eerste in aanmerking kan komen voor een herbestemming, waarbij op vraag en initiatief van de gemeente het traject tot herbestemming in deze legislatuur (2026-2031) zal opgestart worden.

Onze Lieve Vrouw

De kerk van Onze Lieve Vrouw in Gaasbeek is een gebeds- en vieringskerk. De kerkgangers komen van overal om eucharistie te vieren. Er zijn gemiddeld 50 personen aanwezig per viering. Er wordt meegebeden, meegezongen. Openen en sluiten wordt opgevangen door vrijwilligers, alsook de kerkpoets, kerkwas (....). Er zijn voldoende lectoren. De kerkfabriek loopt goed.

Toekomstgericht is de zone ploeg van oordeel dat de kerk primair een plaats voor erediensten blijft en daarnaast gebruikt zal blijven worden voor activiteiten die in lijn zijn met haar religieuze en culturele waarden. Het gaat dus voornamelijk om valorisatie. Het gebruik van de kerk is bedoeld voor initiatieven die de spirituele en culturele betekenis van het gebouw versterken. Nu reeds wordt de kerk naast haar primaire functie voor de eredienst ook beschikbaar gesteld voor culturele en religieuze evenementen, zoals concerten, recitals, voordrachten, geleide bezoeken en Open Kerkendagen. De kerk was in het verleden ook al het decor voor een film. Het gaat om evenementen en initiatieven die bijdragen aan de bredere maatschappelijke functie van de kerk, waarbij de ruimte respectvol wordt benut zonder afbreuk te doen aan de essentie en waarden van het kerkgebouw. Gelinkt aan het kasteel van Gaasbeek is het belangrijk dat mensen een bezoek kunnen brengen aan de kerk voor een moment van bezinning of om het historisch en architecturaal belang van de kerk te kunnen aanschouwen

3.2. Plan van aanpak: hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht

Het traject tot herbestemming zal in deze legislatuur (2026-2031) worden opgestart voor de kerk van Sint-Kwintens-Lennik.

In eerste instantie zal daartoe op vraag en initiatief van de gemeente een projectwerkgroep worden opgestart, in 2026 om tot deze herbestemming te kunnen komen. De projectwerkgroep zal de pastorale verantwoordelijk en de leden van de kerkfabriek doorlopend op de hoogte houden van de werkzaamheden en eventuele voorstellen, zodat deze desgewenst kunnen reageren. Wanneer de projectwerkgroep tot concrete voorstellen komt, dan zullen deze worden ter goedkeuring worden voorgelegd aan de aartsbisschop van Mechelen-Brussel, die bevoegd is voor het onttrekken van een gebouw aan de eredienst.

In verband met de Sint-Kwintinuskerk waarvoor de financiële gegevens op dit moment niet ingevuld zijn is het belangrijk om nota te nemen van het onderstaande:

De kerkfabriek Sint-Kwintinus bevindt zich in de volgende situatie:

- Het jarenlange dispuut met de restauratie-architect is recent beëindigd via een minnelijke schikking;
- Van de geplande restauratiewerken werd slechts zeer weinig gerealiseerd;
- De procedure voor de aanstelling van een nieuwe architect werd opgestart. Het is de inschatting dat de aanstelling van een nieuwe niet vóór het najaar zal gebeuren;
- Monumentenwacht heeft in een recent rapport een aantal dringende herstelwerken aangeduid, i.c. daken en traptoren;

- De Sint-Kwintinuskerk zal in de loop van de komende jaren buiten dienst worden gesteld als cultusgebouw indien een passende herbestemming wordt gevonden, die door de aartsbisschop van Mechelen-Brussel wordt goedgekeurd;
- Een nieuwe bestemming voor het beschermde kerkgebouw kan bestaan uit een culturele invulling door de gemeente (die eigenaar is van het gebouw);
- De nieuw aan te duiden architect zal rekening dienen te houden met de nieuwe bestemming van het kerkgebouw en de reconversie realiseren;
- Inzake investeringsbudget: het zal aan de nieuwe architect zijn om te bepalen hoeveel dit zal dienen te bedragen. De eerste opdracht die zal meegegeven worden is om de dringende problemen (cfr. Monumentenwacht) aan te pakken. Hoeveel deze zullen bedragen kan ik niet inschatten, maar dat deze werken dienen te gebeuren tijdens deze legislatuur lijkt me een zekerheid;
- Het zal de nieuw aan te stellen architect zijn die meer duidelijkheid zal moeten brengen over de voorziene instandhoudings- en restauratiewerken en de noodzakelijke budgetten. Prioriteit zal gegeven worden aan de instandhoudingswerken.

Uit bovenstaande blijkt dat de kerk van Sint-Kwintinus zich op een moeilijk punt bevindt, nl. desaffectatie van de cultus, aanstelling van een nieuwe architect en dringende noodzakelijke herstellingswerken en dit allemaal tegelijkertijd. Zowel het kerkenbeleidsplan en het Meerjarenplan zullen dan ook ten gepaste tijd herzien worden.

BESLUIT

Alle betrokken partijen engageren zich om naar aanleiding van het jaarlijks overleg tussen het centraal kerkbestuur en de gemeente na te gaan of het plan nog actueel is en of wijzigingen noodzakelijk zijn. Indien wijzigingen nodig zijn, worden ze opgenomen in een addendum aan dit kerkenbeleidsplan na goedkeuring door de bisschop en door de gemeenteraad. Dit principe is toe te passen bij de start van elke nieuwe legislatuur. Volgens het Eredienstendecreet dat in werking treedt vanaf 1 januari 2025 moet elk kerkenbeleidsplan de eerste zes maand van elke nieuwe legislatuur vernieuwd of herbevestigd worden.